

Balsfjord kommune

- for framtida

Rådmannens forslag til:

Økonomiplan 2017 – 2020

Årsbudsjett 2017

Foto: Gunn Grønås

Politisk behandling

	Sak nr	Dato
Levekårsutvalg	.../2016	21.11.2016
Formannskap	.../2016	23.11.2016
Offentlig ettersyn		29.11 – 19.12
Kommunestyret	.../2016	19.12.2016

14. november 2016

FORORD

Forslaget til økonomiplan bygger på en rullering av forrige plan. Utgangspunktet for budsjettarbeidet har vært at det økonomiske handlingsrommet er redusert fra 2016 til 2017. Dette i hovedsak som følge av at utgiftene øker pga nye oppgaver mv., samtidig som inntektene reelt sett går noe ned.

Når det økonomiske handlingsrommet har endret seg må kommunens ambisjonsnivå og gjennomføringstempo avstemmes i tråd med rammebetingelsene. Handlingsrom og muligheter for utvikling og vekst må skapes gjennom effektiv drift innen alle kommunens tjenesteområder.

For budsjettåret 2017 oppnås balanse med en kombinasjon av kortsiktige, midlertidige tilpasninger, samt langt på vei ved å bruke opp disposisjonsfond. Dette er kortsiktig løsning, og meget uheldig, men det er i påvente av at en langsiktig, bærekraftig driftstilpasning skal gjennomføres i 2017 og i 2018.

For de øvrige år i økonomiplanen er rammene nedjustert andelsmessig likt med totalt kr 15,0 mill pr år. Dette nedtrekket reflekterer bestillinga fra formannskap om å ta ned aktivitetsnivå- og tjenestenivå tilsvarende 25 årsverk/ 15 mill. Organisasjonen arbeider med konkretisering/ tiltakslistene med henblikk på politisk behandling innen utgangen av februar 2017. Det kan forventes at talldelen i økonomiplanen da må rulleres.

For å ha handlingsrom inn mot disse prosessene ble det høsten 2016 iverksatt innkjøps- og ansettelseskontroll.

Investeringsbudsjettet er lagt på et minimumsnivå. Dette dels av økonomiske hensyn, og dels fordi tidligere investeringsportefølje er langt større enn gjennomføringskapasiteten skulle tilsi. Dette har

resultert i et betydelig etterslep. I 2017 vil det være et hovedmål å komme ajour på gamle prosjekter og avslutte flest mulig.

Når det gjelder eiendomsskatt er det lagt til grunn inntekter på samme nivå som i 2016. På den ene side er det rimelig å anta at arbeidet med retaksering av grunnlaget for eiendomsskatt gir mulig-heter for merinntekter. Det er imidlertid usikkerhet om størrelsene av dette, og virkningene for innbyggerne av ulike satser. For å gi tid til nærmere vurderinger av dette, forutsettes eiendomsskatten for 2017 skrevet ut på gammelt grunnlag.

Det har vært stort fokus på å innarbeide realistiske rammer for hver enkelt enhet for 2017, da dette er en nødvendig forutsetning for god økonomistyring. I hovedsak har dette medført justering av rammene for lønns- og prisvekst. I tillegg er vedtak i kommunestyret som innebærer utgifter innarbeidet, samt at forhold hvor budsjettammene har vært for lave i forhold til det faktiske kostnadsnivå er blitt hensyntatt. Alt sett under ett er driftsbudsjettet stramt, men styrbart for enhetene, dog uten rom for vesentlige uforutsette utgifter.

Det er som tidligere budsjettet med avdragsutsettelse, og pensjonskostnader skyves frem i tid (les: premieavvik). Det er videre budsjettet med svært lav rente, slik at man er svært sårbar dersom det kommer renteøkninger.

Storsteinnes, 14.november 2016

Ellen Beate Lundberg, rådmann

INNHOOLD

FORORD	2
1 INNSTILLING OG HOVEDOVERSIKT	5
1.1 INNSTILLING TIL VEDTAK.....	5
1.2 DRIFTSBUDSJETT FORDELT (SKJEMA 1B).....	7
1.3 OBLIGATORISK BUDSJETTOVERSIKT (SKJEMA 1A)	8
1.4 ØKONOMISK OVERSIKT -DRIFT.....	9
1.5 HOVEDOVERSIKT INVESTERING (SKJEMA 2B).....	10
1.6 OBLIGATORISK BUDSJETTOVERSIKT INVESTERING (SKJEMA 2A)	11
2 KOMMUNENS SENTRALE RAMMEBETINGELSER	12
2.1 SENTRALE FORUTSETNINGER FOR ØKONOMIPLANEN	12
2.2 SKATT OG RAMMETISKUDD.....	13
2.3 EIENDOMSSKATT	17
2.4 MOMSKOMPENSASJON	17
2.5 RENTEKOMPENSASJON FOR INVESTERINGER.....	17
2.6 ORDINÆRE SKJØNNSMIDLER	18
2.7 TILSKUDD RESSURSKREVENDE TJENESTER.....	18
2.8 LØNNS- OG PRISVEKST, ARBEIDSGIVERAVGIFT, PENSJON	18
2.9 OM NETTO DRIFTSRESULTAT	19
2.10 PREMIEAVVIK	19
2.11 STARTLÅN	20
2.12 LÅNEGJELD, RENTER OG AVDRAG	20
3 VEKST OG UTVIKLING	23
3.1 FOLKEMENGDE / BEFOLKNINGSUTVIKLING.....	23
3.2 SYsselSETTING OG NÆRINGSAKTIVITET	27
3.3 PENDLING.....	29
3.4 SAMFUNNSUTVIKLING	29
3.5 NÆRINGSARBEID.....	30
4 SENTRALE PROSESSER OG PROSJEKTER I PLANPERIODEN	32
4.1 KOMMUNEPLAN – SAMFUNN OG AREALDEL	32
4.2 EIENDOMSSTRATEGI	32
4.3 OMSTILLING OG ENDRINGSARBEID I ORGANISASJONEN	33
4.4 ØKT SATSING PÅ LANDBRUKSNÆRING.....	34
5 UTFORDRINGER OG MULIGHETER I PLANPERIODEN	35
5.1 UTFORDRINGER FOR GRUNNSKOLER/ BARNEHAGER/KULTUR.....	35
5.2 UTFORDRINGER HELSE, SOSIAL OG OMSORG	38
6 INVESTERINGER	41
6.1 FORSLAG TIL INVESTERINGSPROGRAM*	41
6.2 KOMMENTARER TIL INVESTERINGSPROGRAM	41

7	DRIFTSTILTAK	45
7.1	INNARBEIDDE DRIFTSTILTAK	45
7.2	IKKE INNARBEIDDE DRIFTSTILTAK	48
8	DE ENKELTE RAMMEOMRÅDE	51
8.1	FOLKEVALGTE ORGAN	51
8.2	RÅDMANN OG RÅDMANNENS STAB	51
8.3	ØKONOMI OG INTERNTJENESTEN (ØK/INT)	52
8.4	PLAN OG FORVALTNING	53
8.5	HAVN	53
8.6	BRANN OG REDNING	53
8.7	TROMSØREGIONENS LANDBRUKSFORVALTNING	54
8.8	FELLESUTGIFTER SENTRALADMINISTRASJON	55
8.9	LAKSVATN OPPVEKSTSENTER	55
8.10	NORDKJOSBOTN SKOLE	56
8.11	STORSTEINNES SKOLE/ SFO	57
8.12	SAND SKOLE	58
8.13	MALANGSEIDET SKOLE	59
8.14	FELLESUTGIFTER FOR GRUNNSKOLE OG SFO.	60
8.15	NORDKJOSBOTN BARNEHAGE	60
8.16	MALANGEN BARNEHAGE	61
8.17	MOAN BARNEHAGE	62
8.18	FELLESUTGIFTER FOR BARNEHAGE	62
8.19	HJEMMETJENESTEN LAKSVATN	63
8.20	HJEMMETJENESTEN NORDKJOSBOTN	63
8.21	OMSORGSTJENESTENE MALANGEN	64
8.22	BALSFJORD BO OG SERVICESENTER	65
8.23	BOLIGTJENESTEN FUNKSJONSHEMMEDE	66
8.24	FELLESUTGIFTER HELSE OG OMSORG	67
8.25	NAV - SOSIALTJENESTEN	67
8.26	LEGE OG MILJØRETTET HELSEVERN	68
8.27	ERGO- OG FYSIOTERAPITJENESTEN	68
8.28	HELSEØSTER/ JORDMORTJENESTEN	69
8.29	PSYKISK HELSE, RUS OG REHABILITERING	70
8.30	BARNEVERNSTJENESTEN	71
8.31	FLYKTNINGER	72
8.32	FELLESOMRÅDE HELSE OG BARNEVERN	72
8.33	BALSFJORD FOLKEBIBLIOTEK	73
8.34	BALSFJORD KULTURSKOLE	73
8.35	BYGGFORVALTNINGEN	74
9	OVERSIKT OVER NEDTREKK 15,0 MILL I 2018-2020	75

Egne trykte vedlegg:

- Betalingssatser
- Tiltaksrapport

1 INNSTILLING OG HOVEDOVERSIKT

1.1 INNSTILLING TIL VEDTAK

- 1 Økonomiplanens første år gjelder som årsbudsjett for 2017.

- 2 Eiendomsskatten vedtas slik:
 - 2.1 Eiendomsskattesatsen for boliger/landbruk/fritid settes til 7,0 promille.
 - 2.2 Nyoppført bygning som brukes som helårsbolig fritas etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav c) i seks år.
 - 2.3 Idrettsanlegg som ikke er næringsdel fritas for eiendomsskatt etter eiendomsskatteloven § 7 a).
 - 2.4 Offentlig videregående skole fritas for eiendomsskatt etter eiendomsskatteloven § 7 a). Fritaket gjelder også Folkehøgskolen 69 grader nord.
 - 2.5 Bygg fredet av riksantikvar eller annen kulturminnemyndighet fritas for eiendomsskatt.
 - 2.6 Eiendomsskattesatsen for verker/bruk og næring settes til 7 promille
 - 2.7 Den årlige eiendomsskatten skal betales i to terminer med forfall 20.april og 20.oktober.
 - 2.8 Terminbeløpet avrundes til nærmeste hele krone.
 - 2.9 Nye takster som er fastsatt for samtlige skattepliktige eiendommer i Balsfjord kommune skal benyttes fra og med utskrivningen av eiendomsskatt i 2018 - ikke allerede fra 2017 som tidligere vedtatt i kommunestyrets sak 135/15.
 - 2.10 For eiendomsskatteåret 2017 skal det i stedet skrives ut eiendomsskatt ut på gjeldende takster, dette med hjemmel i eiendomsskatteloven § 8 A-4

- 3 Avgifter og satser vedtas i henhold til vedlegg Betalingssatser 2017.

- 4 Prognoser for skatt på inntekt og formue og rammetilskudd vedtas slik:

(1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Frie inntekter	344 566	344 566	344 566	344 566

- 5 Driftsrammene og obligatorisk budsjettoversikter vedtas ihht. kap. 1.2 - kap. 1.4.

- 6 Investeringer vedtas i henhold til hovedoversikt på kap.6.1 samt obligatoriske budsjettoversikter i kap. 1.5 og kap. 1.6.

- 7 Lånerammen for investeringer vedtas etter følgende tabell:

(1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Låneopptak nye invest.	11 351	17 968	566	786
Låneopptak enkeltsaker vedtatt i 2016	15 593	0	0	0
Sum låneopptak	26 944	17 968	566	786

- 8 Balsfjord kommunes trekkrettigheter (kassakreditt) for 2017 settes til 10 mill.kr. i SpareBank1 Nord-Norge.
- 9 Satser for økonomisk stønad brukes som veiledende ved utmåling av stønad til livsopphold. Satsene reguleres i tråd med endringer i veiledende satser.
- 10 Det tas opp startlån i Husbanken med kr 14,0 mill i 2017.
- 11 Rådmannen gis fullmakt til å fordele fellespost for lønnsvekst på driftsrammene.

1.2 DRIFTSBUDSJETT FORDELT (SKJEMA 1B)

Oversikten viser fordelingen på driftsrammene. Summen skal samsvare med «fordelt til drift» i tabellen i kap 1.3.

Regnskap 2015 i 2015-priser. Budsjett 2016 i 2016-priser. Økonomiplan 2017-20 faste 2017-priser

1000 kr

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
1 Politisk Styrings-/folkev.organer	3 321	2 659	3 181	2 706	3 046	2 706
11 Rådmannen m stab	6 746	7 446	7 247	7 008	7 008	7 008
13 Økonomi og interntjenesten	13 250	13 724	13 834	13 692	13 692	13 692
14 Plan og forvaltning	11 384	10 862	11 057	10 664	10 664	10 664
15 Havn	0	-468	-561	-972	-1 319	-1 311
16 Brann og redning	4 636	3 795	4 156	3 922	3 949	3 976
17 Landbruk	2 432	2 643	2 589	2 556	2 556	2 556
18 Næringsarbeide	1 040	879	881	844	844	844
19 Fellesutgifter sentraladm	13 688	19 672	18 470	18 659	18 659	18 659
20 Laksvatn Oppvekstsenter	12 733	13 101	13 196	13 031	13 031	13 031
21 Nordkjosbotn skole og SFO	12 956	13 998	14 063	13 525	13 525	13 525
22 Storsteinnes skole, SFO	27 643	28 228	27 703	26 787	26 787	26 787
23 Sand skole	13 723	13 973	14 915	14 282	14 282	14 282
24 Malangseidet skole og SFO	3 917	3 937	3 894	3 736	3 736	3 736
29 Fellesutg. skole, SFO og voksenop	5 715	5 522	5 456	5 531	5 506	5 471
30 Storsteinnes barnehage	3 002	0	0	0	0	0
31 Nordkjosbotn barnehage	4 560	5 790	5 882	5 654	5 654	5 654
35 Fuglelia barnehage	2 400	0	0	0	0	0
36 Malangen barnehage	6 736	6 972	7 418	7 125	7 125	7 125
37 Moan barnehage	0	6 770	7 814	7 505	7 505	7 505
39 Fellesutgifter barnehager	9 541	8 976	10 470	10 156	10 156	10 156
41 Hjemmetjenesten Laksvatn	3 659	4 318	4 433	4 245	4 245	4 245
42 Hjemmetjenesten Nordkjosbotn	7 351	7 881	8 070	7 728	7 728	7 728
50 Omsorgstjenesten Malangen	22 996	25 047	25 073	24 009	24 009	24 009
51 Balsfjord bo- og servicesenter	47 201	47 982	50 068	48 343	48 343	48 343
52 Boligtjenesten funksjonshemmede	19 120	19 659	21 520	21 020	21 132	21 132
59 Felles helse og omsorg	5 449	5 714	9 968	9 811	9 811	9 811
60 NAV Sosial	4 222	4 402	4 818	4 614	4 614	4 614
61 Lege og miljørettet helsevern	8 336	9 522	10 006	9 582	9 582	9 582
62 Ergo- og fysioterapitjenesten	2 171	2 644	2 570	2 461	2 461	2 461
63 Helsesøstertjenesten	2 422	2 555	2 621	2 510	2 510	2 510
64 Psykiatri og rehabilitering	16 078	19 144	17 750	17 702	17 702	17 702
65 Barnevern	8 779	7 690	10 362	9 872	9 872	9 872
66 Flyktninger	0	0	0	0	0	0
69 Fellesutgifter helse	1 381	1 752	1 306	1 516	1 516	1 516
70 Folkebibliotek	415	671	707	677	677	677
71 Kulturskolen	1 676	1 822	1 755	1 708	1 708	1 708
80 Byggeforsvaltning	9 698	9 926	10 361	9 941	9 951	9 951
Sum sum netto driftsrammer	320 377	339 208	353 054	342 150	342 266	341 927

1.3 OBLIGATORISK BUDSJETTOVERSIKT (SKJEMA 1A)

Oversikten skal bl.a. vise hvilke midler som er til fordelt til driftsrammene.

Regnskap 2015 i 2015-priser. Budsjett 2016 i 2016-priser. Økonomiplan 2017-20 faste 2020-priser 1000 kr

Linjenavn	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Skatt på inntekt og formue	-108 717	-113 300	-119 270	-119 270	-119 270	-119 270
Ordinært rammetilskudd	-214 620	-223 254	-225 297	-225 297	-225 297	-225 297
Skatt på eiendom	-23 677	-23 723	-24 170	-24 170	-24 170	-24 170
Andre generelle statstilskudd	-3 068	-2 646	-2 388	-2 062	-1 991	-1 920
Sum frie disponible inntekter	-350 082	-362 923	-371 125	-370 799	-370 728	-370 657
Renteinntekter og utbytte	-2 881	-2 330	-2 370	-2 370	-2 370	-2 370
Renteutgifter provisjoner og andre finansut	8 954	9 752	10 602	10 575	10 242	9 773
Avdrag på lån	16 933	14 197	14 605	16 405	16 771	16 907
Netto finansinntekter/-utgifter	23 006	21 619	22 836	24 610	24 643	24 309
Til bundne avsetninger	5 787	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	9 812	692	134	2938	2718	3320
Bruk av tidl års regnskm mindreforbruk	-9 448	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-4 295	-164	-6000	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	-4 035	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-2 179	528	-5 866	2 938	2 718	3 320
Overført til investeringsbudsjettet	159	1 405	1 101	1 101	1 101	1 101
Til fordeling drift	-329 097	-339 371	-353 054	-342 150	-342 266	-341 927
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	319 373	339 371	353 054	342 150	342 266	341 927
Merforbruk/mindreforbruk	-9 723	0	0	0	0	0

1.4 ØKONOMISK OVERSIKT -DRIFT

Oversikten viser blant annet de samlede budsjetterte driftsinntekter og driftsutgifter, samt netto driftsresultat.

Regnskap 2015 i 2015-priser. Budsjett 2016 i 2016-priser. Økonomiplan 2017-20 faste 2017-priser

(1000 kr)

Linjenavn	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Brukerbetalinger	-20 624	-20 333	-20 335	-20 265	-20 265	-20 265
Andre salgs- og leieinntekter	-16 714	-15 006	-15 587	-15 997	-16 345	-16 336
Overføringer med krav til motytelse	-77 386	-43 863	-51 630	-51 886	-51 933	-51 886
Rammetilskudd	-214 620	-223 254	-225 297	-225 297	-225 297	-225 297
Andre statlige overføringer	-3 068	-2 646	-2 388	-2 062	-1 991	-1 920
Skatt på inntekt og formue	-108 717	-113 300	-119 270	-119 270	-119 270	-119 270
Eiendomsskatt	-23 677	-23 723	-24 170	-24 170	-24 170	-24 170
SUM DRIFTSINNEKTER (B)	-464 806	-442 125	-458 677	-458 948	-459 271	-459 145
Lønnsutgifter	271 207	263 346	271 656	274 091	273 790	273 699
Sosiale utgifter	47 660	51 397	53 502	54 047	54 024	54 025
Kjøp varer og tj. som inngår i komm tj.prod.	65 391	52 411	53 602	53 541	53 746	53 488
Kjøp av varer og tj. som erstatter komm tj.prod	28 256	28 899	37 878	37 878	37 878	37 878
Overføringer	22 783	21 991	25 617	12 386	12 724	12 677
Avskrivninger	19 605	19 588	19 588	19 588	19 588	19 588
Fordeelte utgifter	-1 246	207	-1 648	-1 643	-1 352	-1 352
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	453 655	437 840	460 194	449 886	450 397	450 002
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-11 151	-4 285	1 516	-9 061	-8 874	-9 143
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-2 881	-2 330	-2 370	-2 370	-2 370	-2 370
Mottatte avdrag på utlån	-62	-100	-100	-100	-100	-100
SUM EKSTERNE FINANSINNEKTER (E)	-2 944	-2 430	-2 470	-2 470	-2 470	-2 470
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgi	8 954	9 752	10 602	10 575	10 242	9 773
Avdrag på lån	16 933	14 197	14 605	16 405	16 771	16 907
Utlån	110	420	100	100	100	100
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	25 997	24 369	25 306	27 080	27 113	26 779
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGST	23 053	21 939	22 836	24 610	24 643	24 309
Motpost avskrivninger	-19 605	-19 588	-19 588	-19 588	-19 588	-19 588
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-7 703	-1 933	4 765	-4 039	-3 819	-4 421
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindre	-9 448	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-4 295	-164	-6 000	0	0	0
Bruk av bundne fond	-4 035	0	0	0	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-17 779	-164	-6 000	0	0	0
Overført til investeringsregnskapet	159	1 405	1 101	1 101	1 101	1 101
Avsetninger til disposisjonsfond	9 812	692	134	2 938	2 718	3 320
Avsetninger til bundne fond	5 787	0	0	0	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	15 758	2 097	1 235	4 039	3 819	4 421
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBR	-9 723	0	0	0	0	0

1.5 HOVEDOVERSIKT INVESTERING (SKJEMA 2B)

Dette skjemaet viser fordelingen av investeringsmidler på ulike prosjekter i økonomiplanperioden. Linja Sum nye brutto investeringer skal samsvare med totalt finansieringsbehov i skjema 2A.

Til investering i anleggsmidler	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
(Fra budsjettskjema 2A)				
Rullering IKT plan	1 457 500	1 209 500	707 500	982 500
IKT plan grunnskole og barnehage	439 000			
Utleieboliger 1 - Storsteinnes ferdigstilling 2017	10 212 500			
Salgsinntekter investering - avsettes til investeringsfond	450 000	450 000	450 000	450 000
Lys og porter i utleiebygg Bergneset	300 000			
Trafikksikkerhetstiltak Malangseidet skole	467 000			
Nytt toalett Pettersborgveien	150 000			
Prosjektering ombygging Kløverlund til hybelbygg	200 000			
Tilleggsbevilgning Sykkel- og gangsti Meistervik	2 750 000			
Utbygging av Bergneset Havn		17 000 000		
Nye startlån	14 000 000	14 000 000	14 000 000	14 000 000
Avdrag startlån	4 094 000	4 654 000	5 214 000	5 780 000
KLP kapitalinnskudd	1 551 000	1 551 000	1 551 000	1 551 000
Sum nye brutto investeringer	36 071 000	38 864 500	21 922 500	22 763 500

*) Tall i hele 1000

1.6 OBLIGATORISK BUDSJETTOVERSIKT INVESTERING (SKJEMA 2A)

Dette skjemaet viser det totale investeringsbehovet, og oversikt over finansieringskildene. Årets finansieringsbehov er spesifisert i enkeltprosjekter i skjema 2B, og beløpene skal samsvare.

BUDSJETTSKJEMA 2A

Balsfjord kommune	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Investeringer i anleggsmidler	15 976 000	18 209 500	707 500	982 500
Utlån og forskutteringer	14 000 000	14 000 000	14 000 000	14 000 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 551 000	1 551 000	1 551 000	1 551 000
Avdrag på lån	4 094 000	4 654 000	5 214 000	5 780 000
Dekning av tidligere års udekket		0	0	
Avsetninger	450 000	450 000	450 000	450 000
Årets finansieringsbehov	36 071 000	38 414 500	21 472 500	22 313 500
Bruk av lånemidler	-25 351 000	-30 792 500	-13 691 500	-13 746 500
Inntekter fra salg av anleggsmidler				
Tilskudd til investeringer	-3 574 000	0	0	
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-4 094 000	-4 654 000	-5 214 000	-5 780 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 051 000	-967 000	-566 000	-786 000
Andre inntekter	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000
Overført fra driftsregnskapet	-1 101 000	-1 101 000	-1 101 000	-1 101 000
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	
Bruk av avsetninger	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000
Sum finansiering	-36 071 000	-38 414 500	-21 472 500	-22 313 500
Udekket/udisponert	-	-	-	-

*) Tall i hele 1000

2 KOMMUNENS SENTRALE RAMMEBETINGELSER

2.1 SENTRALE FORUTSETNINGER FOR ØKONOMIPLANEN

- 1 Faste 2017-priser i hele økonomiplanperioden.
- 2 Årslønnsvekst 2016 til 2017 er satt til 2,7 % ihht statsbudsjett.
- 3 Kommunal deflator, et makroøkonomisk estimat for kommunenes kostnadsvekst fra 2016 til 2017, er satt til 2,5 % ihht statsbudsjettet.
- 4 Lånopptaket for 2017 tas opp i midten av året 2017.
- 5 Rentesats på eksisterende lånekontrakter med flytende rentebetingelser samt nye låneopptak er lagt inn med en gjennomsnittlig nominell rente på 2,0% for alle årene i økonomiplanperioden.
- 6 Årsverk på skolene er basert på ressurstilodelingsmodell for skolene, for skoleåret 2016/17. Modellen vil rulleres vår 2017 med tanke på skoleåret 2017/18.
- 7 Årsverk i barnehagene er basert på barnetall og bemanningsnormer for barnehager.
- 8 Årsverk for øvrige enheter er basert på årsverk i budsjett 2016, korrigert for vedtak i kommunestyret som måtte medføre endringer i dette.

2.2 SKATT OG RAMMETISKUDD

Frie inntekter består av rammetilskudd, skatteinntekter (på inntekt og formue), eiendomsskatt, momskompensasjon og andre ikke øremerkede statlige tilskudd.

Når det gjelder *skatt på inntekt og formue og rammetilskudd* er det for 2017 tatt utgangspunkt i forutsetningene i statsbudsjettet slik dette ble fremlagt av regjeringen. Deretter er det foretatt nedjustering på kr 1,7 mill relatert til at folkeveksten i Balsfjord forutsettes å ikke holde tritt med landet. Det er i sum lagt til grunn skatt på inntekt og formue og rammetilskudd på kr 344,6 mill. Dette nivået er videreført for de øvrige år i planperioden.

ENDRINGER I INNTEKTSSYSTEM

For 2017 er det gjort flere endringer i inntektssystemet.

- Basistilskuddet er nå gradert.
- Regionalpolitiske tilskudd er slått i hop fra tre til to tilskudd, og delvis omarbeidet.
- Kostnadsnøkler er oppdatert.

I k-sak 52/16 var det gjort rede for at den samlede nettoeffekt av disse systemendringene var et tap på kr 0,3 mill for Balsfjord, men andre ord en relativt liten endring. Balsfjord får en positiv effekt på endring i basistilskudd som delvis oppveier negativ effekt av endring i kostnadsnøklerne.

Når det gjelder eventuelle endringer i selskapsskatten legges det opp til at man skal komme tilbake til saken i kommuneproposisjonen i mai 2017. Det kan dermed tidligst komme endringer rundt dette fra 2018.

MER OM BETYDNING AV FOLKETALLSUTVIKLING OG DEN NASJONALE SKATTEINNGANGEN

På kort sikt (2017) er 84% av rammetilskuddet «låst», i hovedsak mot folketall/ sammensetning pr 1.7.2016. Disse inntektene er dermed en forutsigbar faktor for 2017. Dette betyr videre at usikkerheten i rammetilskuddet i 2017 er relatert til inntektsutjevningen. Denne usikkerheten består dels i usikkerhet omkring den faktiske nasjonale skatteinngang neste år, og dels i usikkerhet om hva som vil være det faktiske folketallet pr 1.1.2017 (som er telledato for inntektsutjevning 2017).

Når det gjelder folketallsutviklingen er det i budsjettet *forutsatt* at befolkningen vil være uendret 2.halvår 2016. Med denne forutsetning, og samtidig forutsette at befolkningen i Norge fortsetter å vokse 2.halvår 2016, gir beregningsmodellen for rammetilskudd en nedjustering av inntektssiden på kr 1,7 mill i forhold til de tall som kom i forbindelse med statsbudsjett. Effekten av avvik fra dette er slik at +/- 1 person for Balsfjord utgjør merinntekt/mindreinntekt på ca kr 27 000. Det betyr at dersom det faktisk blir en befolkningsvekst på 10 personer 2.halvår, samtidig som utviklingen i landet blir ihht prognose, så blir det merinntekt på kr 270 000 i 2017 (og motsatt dersom vi mister 10 personer). Dette betyr også at vi må ha en befolkningsvekst på 63 personer 2.halvår 2016 for å «hente inn» de 1,7 mill nevnt innledningsvis i avsnittet.

Når det gjelder usikkerhet i forhold til den faktiske skatteinngangen på landsbasis, legges det til grunn at man ikke har grunnlag for å sette noen andre forutsetninger enn det som er kommet fra sentralt hold gjennom statsbudsjettet. Det

er imidlertid greit å være oppmerksom på at det ikke er noen systematiske sammenhenger på om det ender bedre eller dårligere ut enn anslagene i statsbudsjett. Eksempelvis blir det i 2016 merinntekter til kommunesektoren som er av engangskaraktér (relatert til ekstraordinære utbytter til personlige skatteyttere). I 2014 og 2015 ble den samlede skatteinngang til sektoren lavere enn anslått i statsbudsjettene høsten i forkant. Før dette var det en rekke år med merinntekter.

For øvrig er sammenhengen slik at *dersom* den samlede skatteinngang til kommunene blir f.eks 1,0% lavere enn forutsatt i statsbudsjett, så blir det en mindreinntekt for Balsfjord (via inntektsutjevninga) på kr 1,5 mill i 2017. Motsatt skjer ved evt økt samlet skatteinngang.

Folketallsutviklingen ihht prognosene fra statistisk sentralbyrå tilsier at innbyggertallet øker, og spesielt i den eldre delen av befolkningen. Dersom man forutsetter at økte demografikostnader vil bli kompensert over rammetilskudd, kan man i en økonomiplan budsjettere med økte *inntekter*. Skal dette være realistisk bør man imidlertid samtidig også budsjettere inn økte *kostnader* relatert til demografiske endringer. Slike kostnadsøkninger er ikke fanget opp i økonomiplanen. Inntektssiden er derfor heller ikke korrigert. Dette innebærer at de budsjetterte inntekter for 2017 er videreført ut planperioden.

MER OM LOKAL SKATT

Anslag for skatt for Balsfjord i 2017 er satt til kr 119,3 mill. Anslaget tilsvarer 5,3% over budsjett 2016, og 3,2% over anslaget for 2016 i 2.tertialrapport.

Etter utarbeidelsen av 2.tertialrapport har skatteinngangen for 2016 vært sterk, og anslaget er øket til kr 117,9 mill. Opp mot

dette anslaget utgjør anslaget for 2017 en økning på 1,2%. Dette er noe lavere vekst enn antatt i statsbudsjett for kommunene samlet, hvor det forutsettes vekst på 2,3%.

Dersom skatteinngangen i Balsfjord i 2017 isolert sett avviker fra budsjettet, vil dette i stor grad oppveies av motsatt effekt på inntektsutjevninga. For kommunens samlede inntektsside er således den nasjonale skatteinngangen av vesentlig større betydning.

ENKELTELEMENTENE I SKATT/RAMMETILSKUDD

Rammetilskudd for Balsfjord fremkommer som summen av innbyggertilskuddet (inkl utgiftsutjevning), Nord-Norge-tilskudd og skjønnstilskudd. I tillegg kommer inntektsutjevningen, som kompenserer skattesvake kommuner.

Det overordnede formål med systemet er å korrigere for ulike strukturelle utfordringer (utgiftsutjevning) og forskjeller i skatteinntekter (inntektsutjevning), for slik å bidra til at kommunene kan yte et likeverdig tjenestetilbud.

Ved utregningen av innbyggertilskuddet ligger det et fast beløp pr innbygger i bunn (kr 23.313). Deretter blir tilskuddet korrigert for forskjeller i beregnet utgiftsbehov mellom kommunene ut fra ulike kriterier (utgiftsutjevning). Balsfjord har et beregnet utgiftsbehov som er 12,8% høyere enn landsgjennomsnitt, hvilket utgjør kr 36,8 mill for 2017.

Nord-Norge-tilskudd er begrunnet ut fra regionalpolitiske hensyn. Tilskuddene skal bidra til et bedre tjenestetilbud og høy kommunal sysselsetting i områder med et konjunkturavhengig næringsliv. Nord-Norge-tilskuddet utgjør for 2017 kr 18,7 mill for Balsfjord.

Inntektsutjevningen er den kompensasjonen som Balsfjord får som følge av at man har relativt lave skatteinntekter (eiendomsskatt er her holdt utenom). Balsfjord har hatt et gradvis økende nivå i forhold til andre kommuner, men ligger fremdeles lavt, på ca 72% av landsgjennomsnitt pr innbygger. Kommunen er derfor svært avhengig av inntektsutjevningen. For 2017 er denne 34,9 mill.

I økonomiplanperioden er det lagt til grunn videreføring av nivået for 2016 videre i planperioden. Usikkerhet i dette består i tillegg til usikkerheten rundt eventuelle endringer i inntektssystemet også i folketallsutviklingen fremover. Dersom man skal ha «samme andel av kaka», må man ha en befolkningsvekst som tilsvarer veksten i landet.

1000 kr	progn. 2016	2017	2018	2019	2020
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	129 504	132 720	132 720	132 720	132 720
Utgiftsutjevningen	36 988	36 779	36 779	36 779	36 779
Overgangsordning - INGAR	-327	-574	-574	-574	-574
Saker særskilt fordeling	815	837	837	837	837
Nord-Norge-tilskudd	18 527	18 694	18 694	18 694	18 694
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	2 339	1 939	1 939	1 939	1 939
Endringer saldert budsjett 2014/2015/2016	833				
Sum rammetilsk uten inntektsutj	188 679	190 394	190 394	190 394	190 394
Netto inntektsutjevning	34 494	34 902	34 902	34 902	34 902
Sum rammetilskudd	223 173	225 296	225 296	225 296	225 296
Rammetilskudd - endring i %	4,0	1,0			
Skatt på formue og inntekt	117 882	119 270	119 270	119 270	119 270
Skatteinntekter - endring i %	8,4	1,2			
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	341 055	344 566	344 566	344 566	344 566

Tabell 2: *Rammetilskudd og skatt på inntekt og formue i planperioden*

Tabellen nedenfor viser hvilke kriterier som legges til grunn for korrigering av utgiftsbehov mellom kommunene, og viser de nye kostnadsnøklene som gjelder fra 2017, og utslaget for Balsfjord, som summerer seg til at Balsfjord har et beregnet utgiftsbehov som er 12,8% høyere enn landsgjennomsnitt.

	Balsfjord				Bruk av folketall 1.7.2016	
	Vekt	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
					kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0053	102	0,78492	-0,11 %	-57	-323
2-5 år	0,1420	202	0,74481	-3,62 %	-1 802	-10 261
6-15 år	0,2674	624	0,91183	-2,36 %	-1 173	-6 676
16-22 år	0,0224	519	1,02709	0,06 %	30	172
23-66 år	0,1029	3 048	0,92945	-0,73 %	-361	-2 056
67-79 år	0,0550	844	1,44855	2,47 %	1 227	6 986
80-89 år	0,0754	294	1,53265	4,02 %	1 998	11 372
over 90 år	0,0379	60	1,24100	0,91 %	454	2 586
Basistillegg	0,0190	1	2,62504	3,09 %	1 536	8 743
Sone	0,0102	96 252	4,31093	3,38 %	1 680	9 563
Nabo	0,0102	29 015	2,85922	1,90 %	943	5 370
Landbrukskriterium	0,0021	0	4,01899	0,63 %	315	1 795
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0072	20	0,39846	-0,43 %	-215	-1 226
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0082	4	0,02559	-0,80 %	-397	-2 262
Dødlighet	0,0448	35	1,03512	0,16 %	78	446
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0161	143	1,03632	0,06 %	29	166
Lavinntekt	0,0101	195	0,70768	-0,30 %	-147	-836
Uføre 18-49 år	0,0063	133	1,33862	0,21 %	106	604
Opphopningsindeks	0,0093	0	0,39689	-0,56 %	-279	-1 588
Aleneboende 30 - 66 år	0,0189	466	0,97064	-0,06 %	-28	-157
PU over 16 år	0,0480	35	1,68710	3,30 %	1 640	9 339
Ikke-gifte 67 år og over	0,0448	604	1,65698	2,94 %	1 464	8 334
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0174	33	0,77946	-0,38 %	-191	-1 087
Innbyggere med høyere utdanning	0,0191	719	0,51421	-0,93 %	-461	-2 627
1 Kostnadsindeks	1,0000		1,12846	12,85 %	6 389	36 375
(Tillegg/trekk kr pr innb.)						
					Alle tall i 1000 kr	
2 Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr					36 375	
3 Nto.virkn. statl/priv. skoler					404	
4 Sum utgiftsutjevning mm (2+3)					36 779	
Gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov i kr pr innbygger:					49 738	

Tabell 3: Kriterier for korrigering av utgiftsbehovet for Balsfjord kommune.

2.3 EIENDOMSSKATT

Balsfjord kommune vedtok 12.2.2007 å innføre eiendomsskatt i hele kommunen fra og med 2007.

For 2010 ble det vedtatt sats på 4,0 ‰ for boliger/landbruk/fritid, og 7,0 ‰ for verker/bruk og næring. Det ble ikke vedtatt bunnfradrag. For 2011 ble det vedtatt sats på 6,0 ‰ for boliger/landbruk/fritid, og 7,0 ‰ for verker/bruk og næring. Det ble ikke

vedtatt bunnfradrag. For 2012 ble det vedtatt opptrapping av sats fra 6,0 ‰ i

2011 til 7,0 ‰, som også ble videreført/vedtatt for 2013. Dette ble videreført i budsjett for 2014, og deretter i budsjett for 2015 og 2016.

For 2017 er det budsjettert med kr 23,7 mill i eiendomsskatteinntekter. Det er beregnet av det samme eiendomsskattegrunnlag som tidligere år. Dette beløpet er videreført de øvrige år i økonomiplan.

(1000 kr)	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Eiendomsskatt "Verk og bruk"	7 928	7 945	8 300	8 300	8 300	8 300
Eiendomsskatt "Annen fast eiendom"	15 749	15 778	15 870	15 870	15 870	15 870
sum	23 677	23 723	24 170	24 170	24 170	24 170

Tabell 4: budsjetterte inntekter eiendomsskatt

2.4 MOMSKOMPENSASJON

Fra 1.1.2014 kom regelendringer om at refusjonen av merverdiavgiften fra investeringer i sin helhet skulle inntektsføres direkte i investeringsregnskapet. Etter dette var det ikke lengre anledning til å saldere driftsregnskap med bruk av momskompensasjon av investeringer. Resultatbegrepet «netto driftsresultat» påvirkes (blir dårligere pga lavere inntekt i driftsregnskap), men gir etter dette betydelig bedre bilde på den reelle økonomiske balansen.

Når det gjelder refusjon av merverdiavgift i driftsregnskapet budsjetteres og regnskapsføres denne på de respektive enheter/budsjettområder hvor dette genereres.

2.5 RENTEKOMPENSASJON FOR INVESTERINGER

Balsfjord kommune mottar rentekompensasjon gjennom følgende ordninger;

- Investeringer i grunnskolen – reform 97
- Investeringer innenfor eldreomsorg
- Investeringer vedr. skolebygg

Rentekompensasjonen på den førstnevnte ordningen er basert på den effektive renta på ni måneders statskasseveksler per 1.juli året før, med en margin på 0,5

prosentpoeng, og varer ut året 2017.

Rentekompensasjon for de to sistnevnte ordninger er basert på husbankens flytende rentesatser. I budsjett er for disse forutsatt 2,0% rente.

	2017	2018	2019	2020
Refusjon grunnskolen-reform 97	254	0	0	0
Refusjon eldreomsorg	1 623	1 599	1 575	1 552
Refusjon skoleutbygging	511	463	416	368
Sum	2 388	2 062	1 991	1 920

Tabell 5: Sum rentekompensasjonsordninger i planperioden.

2.6 ORDINÆRE SKJØNNSMIDLER

Balsfjord kommune har fått tildelt kr 1,9 mill i ordinære skjønnsmidler for 2016. Nivået for de øvrige år er ukjent, men forutsettes videreført på samme nivå.

(1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Ordinære skjønns-midler	1 939	1 939	1 939	1 939

Tabell 6: Ordinære skjønnsmidler som legges til grunn i planperioden.

Tildeling i 2016 var for øvrig kr 2,3 mill.

2.7 TILSKUDD RESSURSKREVENDE TJENESTER

For tilskudd ressurskrevende tjenester er det tatt utgangspunkt i aktivitetsnivået i 2016. Videre er det foretatt justeringer pga endret aktivitetsnivå ihht budsjettforslaget, samt korrigert for endrede beregningsforutsetninger ihht forslag til statsbudsjett.

Innslagspunktet for refusjonen er i forslag til statsbudsjett øket fra kr 1 081 000 pr bruker som gjaldt for regnskapsåret 2015, til kr 1 157 000 for regnskapsåret 2016. Det er en økning på kr 50 000 pr bruker utover prisjustering. Dette er en reell innstramning som utgjør inntektstap på ca. kr 0,7 mill for Balsfjord. Dette beløpet er i økonomiplan avsatt på fellesområde omsorg, og må fordeles på driftsrammene (1.tertial 2017) dersom det blir vedtatt i stortinget.

Selv om det kan forventes prisjusteringer av innslagspunkt for regnskapsåret 2017 (bekjentgjøres neste høst), er det rimelig å legge til grunn at kommunens utgiftsgrunnlag øker tilsvarende som følge av lønnsvekst, slik at tilskuddet ikke påvirkes vesentlig.

Kompensasjonsgrad over innslagspunkt er i statsbudsjett foreslått uendret på 80%.

I sum er det for 2017 budsjettert med kr 18,6 mill i tilskudd ressurskrevende tjenester.

2.8 LØNNS- OG PRISVEKST, ARBEIDSGIVERAVGIFT, PENSJON

LØNNS- OG PRISVEKST

I statsbudsjettet anslås prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2016 til 2017 på 2,5 %. Denne satsen ligger til grunn for selve prisjusteringen av nivået for skatt/rammetilskudd til kommunesektoren. Kommunal deflator er sammensatt av lønnsveksten og prisveksten på varer og tjenester:

	Anslag	VEKT
Lønnsvekst	2,7 %	2/3
Varer og tjenester (konsumprisvekst)	2,1%	1/3
Kommunal deflator	2,5%	1/1

Tabell 7: Prisvekst for kommunale varer og tjenester for 2016 til 2017.

Rammeområdene er kompensert for lønnsoppgjøret 2016, inklusive overhendet til 2017.

På rammeområde 19 er det, basert på forutsetning om lønnsvekst på 2,7%, fratrukket overheng 0,9%, avsatt kr 6,2mill

til dekning av lønnsoppgjør 2017 (inkl effekt på arb.g.avgift). Disse midlene vil bli regulert ut på rammeområdene når lønnsoppjøret er kjent.

ARBEIDSGIVERAVGIFT

Det legges til grunn 5,1 % arbeidsgiveravgift. Satsen er bestemt ut fra hvor man geografisk har «kontorsted». Balsfjord ligger i sone 4A.

PENSJON

Det budsjetteres med pensjonssats 15,94% for Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og 10,77% for Statens pensjonskasse (SPK). Prosentsetningene er «netto» satser etter hensyntaken av premieavvik, dvs. i samsvar med det som vil bli kostnadsført på rammeområdene. Pensjonssatserne er for øvrig basert på prognoser for pensjonskostnad fra hhv. KLP og SPK.

Det er i budsjettet med kr 37,6 mill i *pensjonskostnad* i 2017 (ekskl nye tiltak). Dette er en økning på 2,8 mill mot budsjett 2016.

2.9 OM NETTO DRIFTSRESULTAT

Netto driftsresultat blir sett på som den viktigste enkeltindikatoren for å vurdere den økonomiske situasjonen i kommunene. Det viser hva som er igjen etter at alle utgifter er trukket fra alle årets inntekter. Netto driftsresultat viser dermed hvor mye som kan avsettes til seinere bruk eller finansielle investeringer, og er dermed et uttrykk for kommunens handlefrihet.

Anbefalt nivå på netto driftsresultat var 3,0% av driftsinntektene frem til 2013, og

1,75% av driftsinntektene fra og med 2014.

Det er for 2017 budsjettet med negativt netto driftsresultat på 4,6 mill (tilsvarer 1,0% av driftsinntektene). Dette reflekterer at man bruker av oppsparte midler for å holde driftsnivået oppe. Nøkkeltallet synliggjør dermed tydelig den reelle ubalansen mellom driftsinntekter- og utgifter i budsjettet for 2017. Det anbefalte nivå på 1,75% tilsvarer for øvrig et netto driftsresultat kr 8,0 mill. I forhold til dette måltallet er man med et negativt netto driftsresultat på 4,6 mill i 2017 dermed kr 12,6 mill «skjev».

Dette tilsier, sammen med forhold som usikkerhet om realisering av innsparingsmålene i økonomiplanen, relativt høy lånegjeld, små reserver og kommende demografiske endringer, at balansen i økonomiplanen reelt sett er svært skjev.

2.10 PREMIEAVVIK

Premieavviket er differansen mellom kostnadsførte pensjonskostnader i regnskapet og betalte pensjonspremier.

Gamle premieavvik (t.o.m. 2011) kostnadsføres seinere år med 1/15 pr år. Premieavvik som oppsto i 2012 og 2013 kostnadsføres med 1/10 pr år. Premieavvik som oppstår i 2014 og seinere skal kostnadsføres på 7 år. Kostnadsføringer av gamle premieavvik kalles for øvrig «amortisert premieavvik».

Premieavvik anslås å bli kr 12,9 mill i 2017, mens kostnadsføring av tidligere års premieavvik anslås til kr 5,4 mill, slik at akkumulert premieavvik anslås å øke med 7,5 mill. Anslagene for premieavvik svært usikre.

I kommunens balanseregnskap ligger det for øvrig et akkumulert premieavvik pr 1.1.2016 på kr 30,1 mill.

Beløpsstørrelsene er bekymringsfull. Forholdet er det samme for de fleste kommuner, men det representerer uansett utfordringer for kommuneøkonomien fremover.

2.11 STARTLÅN

Det foreslås opptak av kr 14,0 mill i startlånsmidler for videre tildeling i 2017. Beløpet er basert på vurdering av utlånsaktivitet i 2015 og 2016.

Rentesats for startlån følger den til enhver tid gjeldende sats hos husbanken, med et påslag for 0,25%-poeng (kommunens adm.tillegg).

For øvrig er det slik at *rentene* budsjetteres/ regnskapsføres over driftsregnskap, mens *avdrag* skal budsjetteres/ regnskapsføres over investeringsregnskap.

2.12 LÅNEGJELD, RENTER OG AVDRAG

Ved inngangen til 2016 hadde kommunen en lånegjeld på kr 443,1 mill (inkl startlån). Ved inngangen til 2017 vil lånegjelda være kr 437,3 mill¹. Dersom man holder utenom startlånsmidler og ubrukte lånemidler var status 1.1.2016 at vi lå lavere enn

fylkesgjennomsnitt i lånegjeld pr innbygger, og over landsgjennomsnitt.

Renteanslaget for lån på flytende betingelser er satt slik:

	2016	2017	2018	2019
Rentesats	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Tabell 8: Rentesats som legges til grunn i planperioden.

Den flytende renta i kommunalbanken ligger pr oktober 2016 på 1,8%. Det er pr oktober ikke indikasjoner på snarlig økning. Siste rentebane fra Norges bank (pengepolitisk rapport 3/2016) indikerer en viss opptrapping i rentenivå iløpet av 2018.

Renteanslaget for 2017 vurderes «nøkternt» ut fra de prognoser og markedsforhold som er pr i dag. Det er mest sannsynlig at det vil bli noe besparelser i forhold til budsjetterte 2,0% i 2017. For 2018 og særlig 2019/2020 er det usikkert om det vil være tilstrekkelig med 2,0%. Man vet også at følsomheten ved renteendringer er stor (høy lånegjeld/lav bindingsgrad), og historien viser at rentesvingninger gjerne skjer raskere enn forventet når de først kommer.

Kommunens relativ store lånegjeld innebærer at man er følsom for endringer i rentenivå. En endring på 1,0%-poeng utgjør om lag 2,4 mill på ettårsbasis (hensyntatt renteinntekter og rentekompensasjon som øker ved økende rentenivå.

SÆRSKILT OM LÅNEOPPTAK I 2017 FOR SAKER VEDTATT I 2016

I 2016 er det vedtatt enkeltsaker som innebærer låneopptak på til sammen 15,6 mill. Av praktiske årsaker, også vurdert opp mot likviditet, foreslås å ta disse

¹ Låneopptak for 2016 avventes til 2017 pga grei likviditet (bla pga ubrukte lånemidler) samt forskyvelser i investeringsprogrammet.

lånene opp sammen med lån for nye investeringer i 2017. Disse enkeltsakene består av:

k-sak	Beløp
6/16 G.S-vei Mestervik	3 500 000
8/16 Revidert kostn.overslag helsesenter 2.etg	700 000
9/16 Inventar Moan barnehage + økt ramme IKT invest	1 343 000
33/16 Kuben	6 300 000
53/16 Mobildekning i Balsfjord	3 750 000
Sum	15 593 000

RENTEINNTEKTER

For *renteinntektene* legges det til grunn samme rentebane som for renteutgiftene, jfr. avsnitt ovenfor. Når det gjelder *grunnlaget* for renteinntekter fra penger i bank tas det utgangspunkt i gjennomsnittsløplikt på kr 60,0 mill. Når det gjelder *grunnlag* for beregning av renteinntekter på utlånte startlånsmidler

OVERSIKT OVER RENTER OG AVDRAG

Med renteforutsetningene ovenfor er utvikling i renter/avdrag på lån slik:

a) For eksisterende lån

(1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Renter	10 547	10 135	9 678	9 221
Avdrag	17 403	18 527	18 527	18 527
Sum	27 950	28 662	28 205	27 748

b) For foreslåtte investeringer iht. kapittel 6.1 slik:

(1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Renter	55	440	564	552
Avdrag	202	878	1 244	1 380
Sum	257	1 318	1 808	1 932

c) Sum renter/avdrag: (= a+b)

(1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Renter	10 602	10 575	10 242	9 773
Avdrag	17 605	19 405	19 771	19 907
Sum	28 207	29 980	30 013	29 680

d) Fratrukk minsteavdrag²

(1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Avdrag	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000

e) til budsjettering: (= c - d)

(1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Renter	10 602	10 575	10 242	9 773
Avdrag	14 605	16 405	16 771	16 907
Sum	25 207	26 980	27 013	26 680

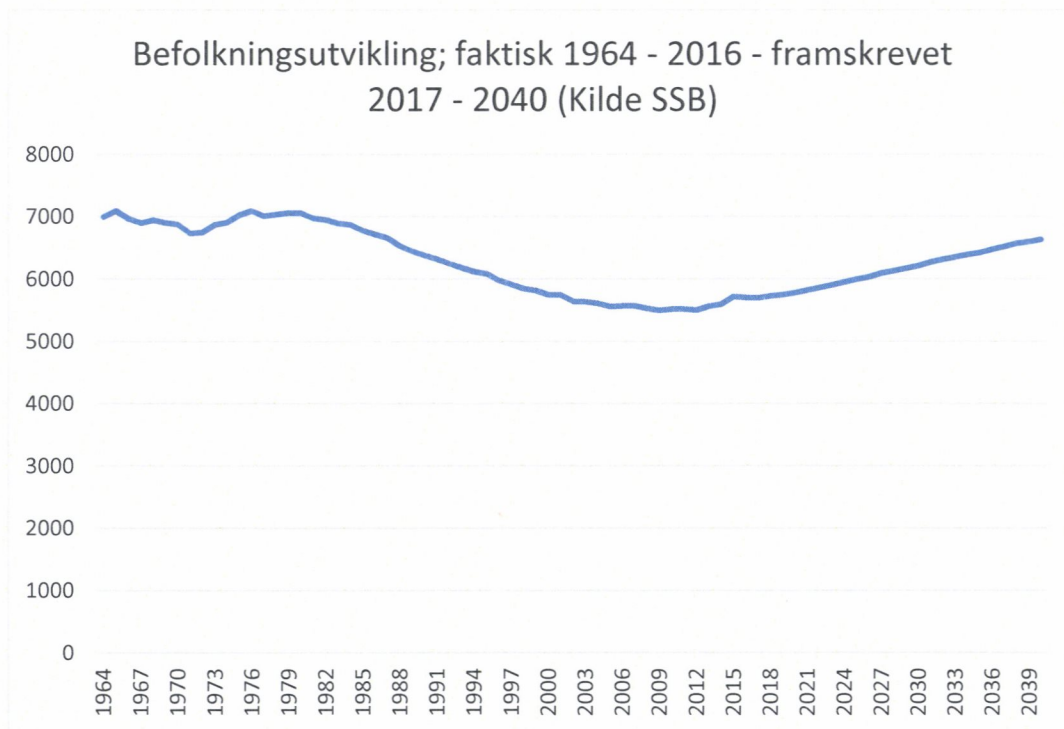
² Ved å foreta en avdragsutsettning på kr 3,0 mill (i forhold til inngåtte låneavtaler) vil budsjetterte avdrag samsvare med minsteavdragskravet («iht forenklet metode»).

3 VEKST OG UTVIKLING

3.1 FOLKEMENGDE / BEFOLKNINGSUTVIKLING

Pr. 1.1. 2016 hadde Balsfjord kommune et innbyggertall på 5 701 innbyggere.

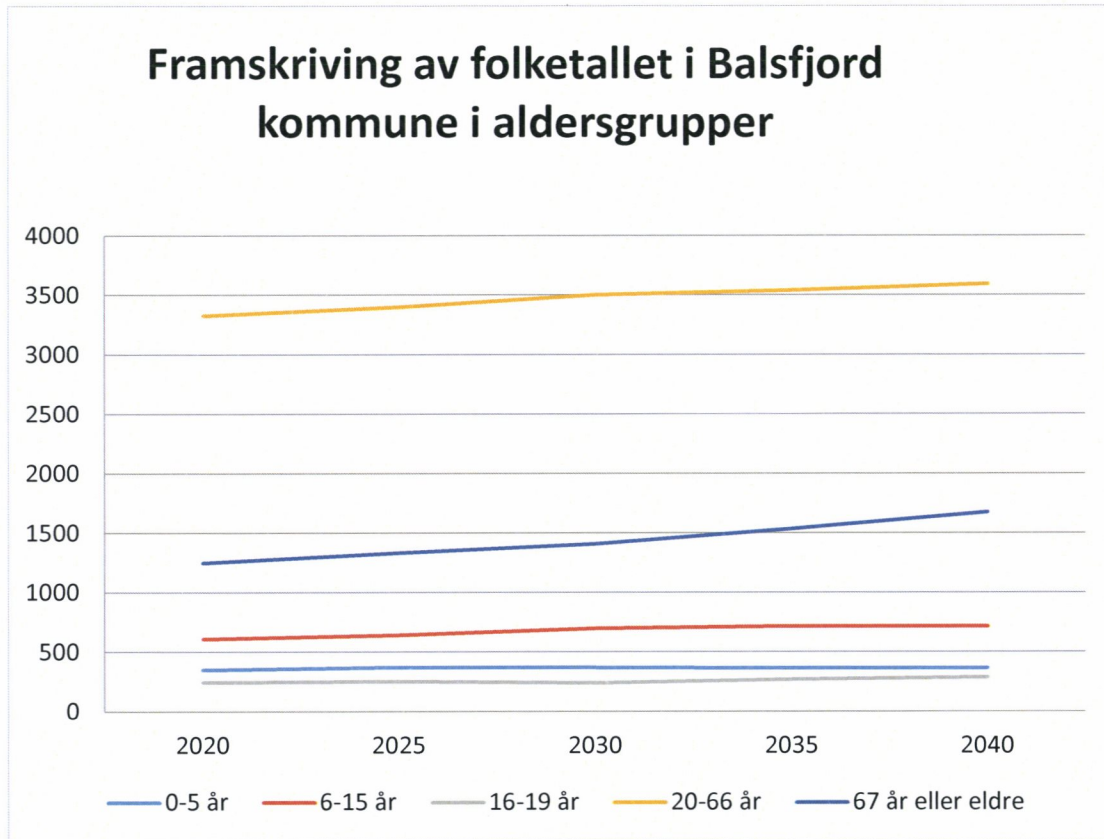
Figur 1: Folketallsutviklingen 1990-2016 og prognosene frem til 2040. (Kilde: SSB)

Da hovedtyngden av befolkningsøkningen de siste årene kommer av tilflytting, som for en del er konjunkturavhengig, er prognosen usikker. Som kurven i figuren viser har det vært en lang nedgangsperiode i befolkningsutviklingen siden midten av 1970-tallet. Denne trenden bremses opp etter tusenårsskiftet og synes nå å ha snudd til vekst. Vi ser også et skifte i innenlands flytting til kommunen, etter at den har gått fra å være negativ til positiv noen år. De to siste årene har likevel vist en svak nedgang.

**BEFOLKNINGSSAMMENSETNING/
DEMOGRAFISK UTVIKLING 2017 -2040**

Figur 2. viser alderssammensetningen i kommunen i 2020, 2030 og 2040, basert på SSBs framskrivinger.

Figur 2: Befolknings sammensetning ihht. ssb-prognose for 2020, 2030 OG 2040 – Absolutte tall. (Kilde: SSB)

Befolknings sammensetningen i kommunen har betydning både for inntektene til kommunen og for etterspørselen av kommunale tjenester³⁾. Prognosene framover gir oss et bilde av hvordan behovet for forskjellige tjenester kan endres over tid. SSB-prognosen viser hvordan befolknings utviklingen forventes å bli fram mot 2040, og linjene viser utviklingen i sentrale alders grupper. Gitt

SSB-prognosen, forventes det en økning i folketallet totalt på nær tusen innbyggere fra 2017 til 2040. Av dette vil barn under 15 år øke med nær hundre personer. Unge i videregående skolealder vil være relativt stabilt. For personer i yrkesaktiv alder, mellom 20 og 66 vil økningen være på ca. 350 personer. Aldersgruppen over 67 år vil ha sterkes vekst, og utviklingstrenden i denne aldersgruppen må vel påregnes uavhengig av hvilke prognose en tar utgangspunkt i.

³⁾ De ulike aldersgruppene har behov for ulike kommunale tjenester (barnehage, skole, eldreomsorg, osv.), og dette avspeiles i den statlige inntektsoverføringen til kommunene.

Den demografiske utviklingen får betydning for tjenesteproduksjonen i Balsfjord kommune. Ihht. SSB-prognosen kan barnehagetjenesten kunne forvente

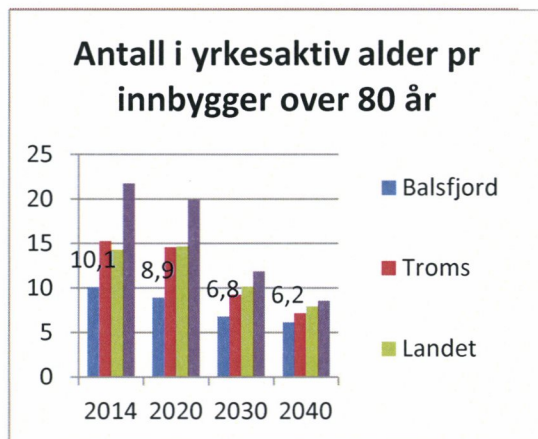

en liten endring i etterspørsel etter barnehageplasser, og skolene vil også oppleve at elevtallet øker noe i perioden. Vi forventer at Balsfjord kommune kan løse dette innenfor eksisterende kapasitet. For forventet økning i aldersgruppa over 67 år vil stille økte krav til omsorgstjenesten. Det forventes ikke at Balsfjord kommune alene vil kunne løse disse utfordringene innenfor den kapasiteten man har i dag. Selv om andel eldre øker i Balsfjord kommune, øker den mer i de fleste andre kommuner. Det kan gi ekstra utfordringer i forhold til menneskelige ressurser som skal fylle arbeidslivet tid i fremtiden.

innbygger over 80 år. I 2040 forventes det tilsvarende bare 6,2 yrkesaktive innbygger pr. innbygger over 80 år.

Av figur 3. ser vi også at både fylket, Tromsø og Omegn og landet som helhet har enda større reduksjon i antall yrkesaktive pr. innbygger over 80 år enn Balsfjord kommune. Det må derfor antas at konkurransen om arbeidskraften innenfor aktuelle tjenesteområder kan bli betydelig.

ANTALL I YRKESAKTIVALDER PR INNBYGGER OVER 80 ÅR

Figur 3: Antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år
(Kilde: SSB)

Figur 3. viser antall innbyggere i kommunen i yrkesaktiv alder for hver innbygger som er over 80 år - i dag og

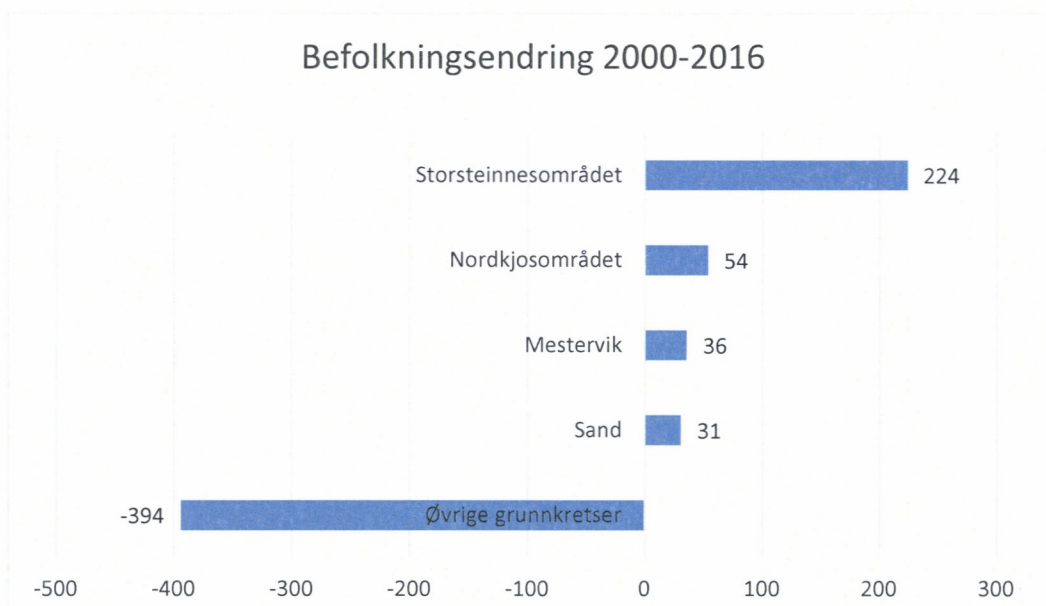
etter SSB-prognosene frem til 2040. Dette gir et bilde av en annen utfordring som kommer som følge av en vesentlig eldre befolkning. Den blå søyla viser antall yrkesaktive pr. innbygger over 80 år i Balsfjord kommune. I 2014 var det 10,1 innbyggere i yrkesaktiv alder for hver

BOSETTINGSMØNSTER INTERNT I KOMMUNEN

Balsfjord kommune har knapt 25% av befolkningen bosatt i tettstedene Nordkjosbotn og Storsteinnes, mens resten bor i spredtbygde områder. Dette

er omtrent omvendt av hvordan bosettingen i landet fordeler seg. Dette gir særegne utfordringer for kommunen, ikke minst i forhold til tilrettelegging for, og tilgang til, offentlige og private tilbud. Ikke minst er det vanskelig å oppnå markedsgrunnlag for private tjenester. For offentlige tjenester kan man i liten grad oppnå stordriftsfordeler.

Figur 4: Befolkningsutvikling i delområder og tettsteder i kommunen (Kilde: SSB)

Vi ser at det har vært nedgang i folketall i alle spredtbygde grunnkretser i perioden 2000-2016. Folketallet i kommunen opprettholdes primært gjennom tilvekst i Storsteinnes- og Nordkjosbotn- området, men vi finner også vekst i de to lokalsamfunnene Sand og Mestervik. Dette indikerer at det er de to tettstedene som

er mest attraktive bosteder. Et element i dette bildet er at det er her de store bedriftsetableringene har skjedd de siste årene. Tilgang på byggeklare tomter er også en delforklaring på befolkningsvekst.

3.2 SYSSELSETTING OG NÆRINGSAKTIVITET

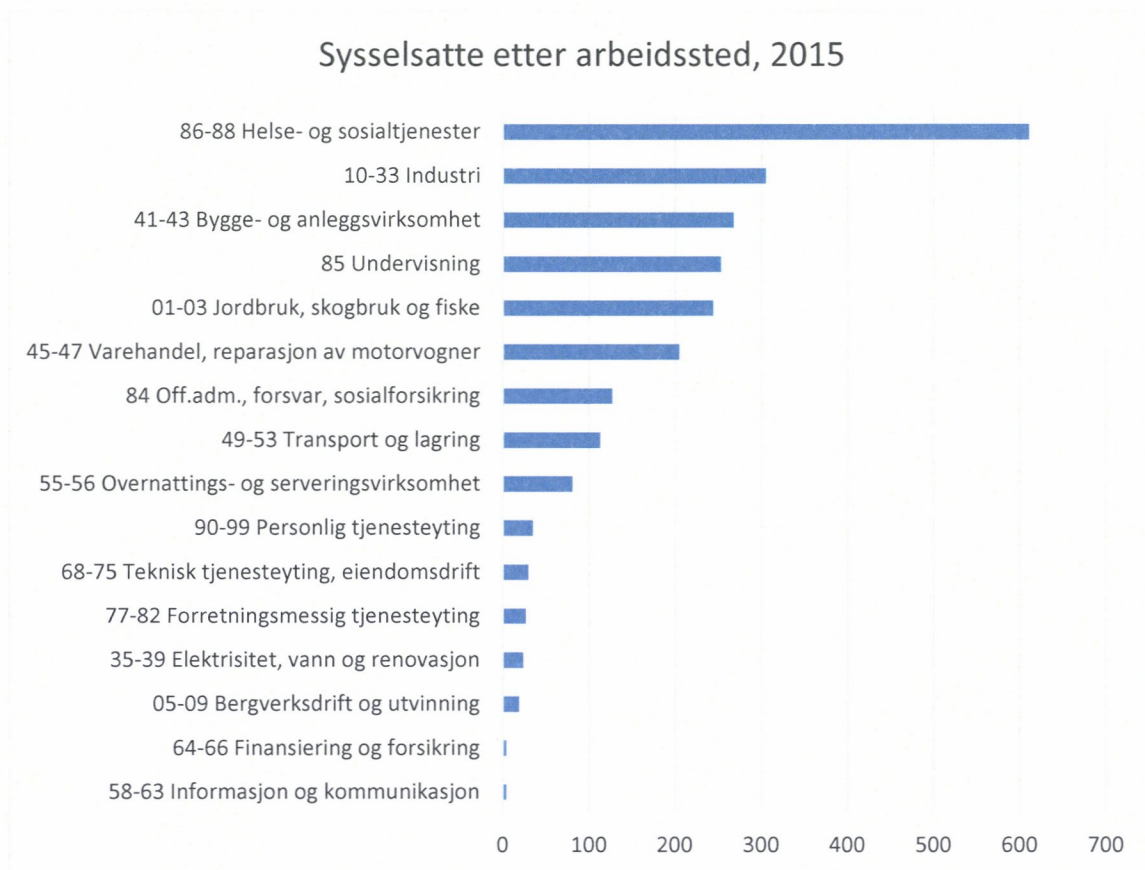
Naturgitte forutsetninger gjør Balsfjord til den største landbrukskommunen i Troms og Nord-Norge, og landbruket representerer en viktig rolle for bosetting og tjenesteproduksjon i kommunen. Jordbruket alene ga en sysselsetting på om lag 230 årsverk og en verdiskapning på 61 mill. kroner i 2013. Ringvirkningene av landbruket er beregnet til ca. 150 avledede årsverk. Kommunen er også regionens og fylkets største hytte- og fritidskommune med om lag 1100 fritidsboliger.

Det er i alt 2377 sysselsatte i kommunen (1.1.2015), hvorav de fleste i privat sektor (56 %), fordelt på primær- og sekundærnæringene (36 %), samt en del i privat service (20 %). Bak økningen i antall sysselsatte (4 % i perioden 2008-15) ligger en vekst i offentlig sektor (+ 11 %), men også liten reduksjon i privat sektor (-2 %). Offentlige helsetjenester og undervisning har gitt mange nye arbeidsplasser. I privat sektor har særlig industri (nærings- og drikkevareindustri med mer) samt bygg/anlegg hatt en vekst. Det har

også vært tilvekst innenfor reiseliv og forretningsmessig tjenesteyting. Primærnæringene (jordbruk, skogbruk og fiske) har hatt en markant nedgang på -39 %, og forklarer sysselsettingsreduksjon i privat sektor.

Næringslivets vekst innen sekundærnæringene og privat service skyldes både lokale bedrifter og næringer med vekstevne, men også tilflytting/etablering av bedrifter (eks. Macks bryggeri, Element Nor, BewiPolar). Befolkningsøkningen de senere årene har nok også bidratt til noe vekst i de lokale servicenæringene.

I nevnte periode (2008-15) har Balsfjord kommune en samlet vekst i sysselsetting på 7,2 %. Det gir kommunen en 9. plass blant kommunene i Troms. Figur 5. nedfor viser antall sysselsatte fordelt på de ulike næringene.

Figur 5: Sysselsetting etter hovednæringer i kommunen. (Kilde: SSB)

Av figuren ovenfor kan en se at arbeidsplasser i offentlig sektor utgjør en forholdsvis stor andel av sysselsettingen. Offentlig sektors andel av den totale sysselsettingen i Balsfjord har vært

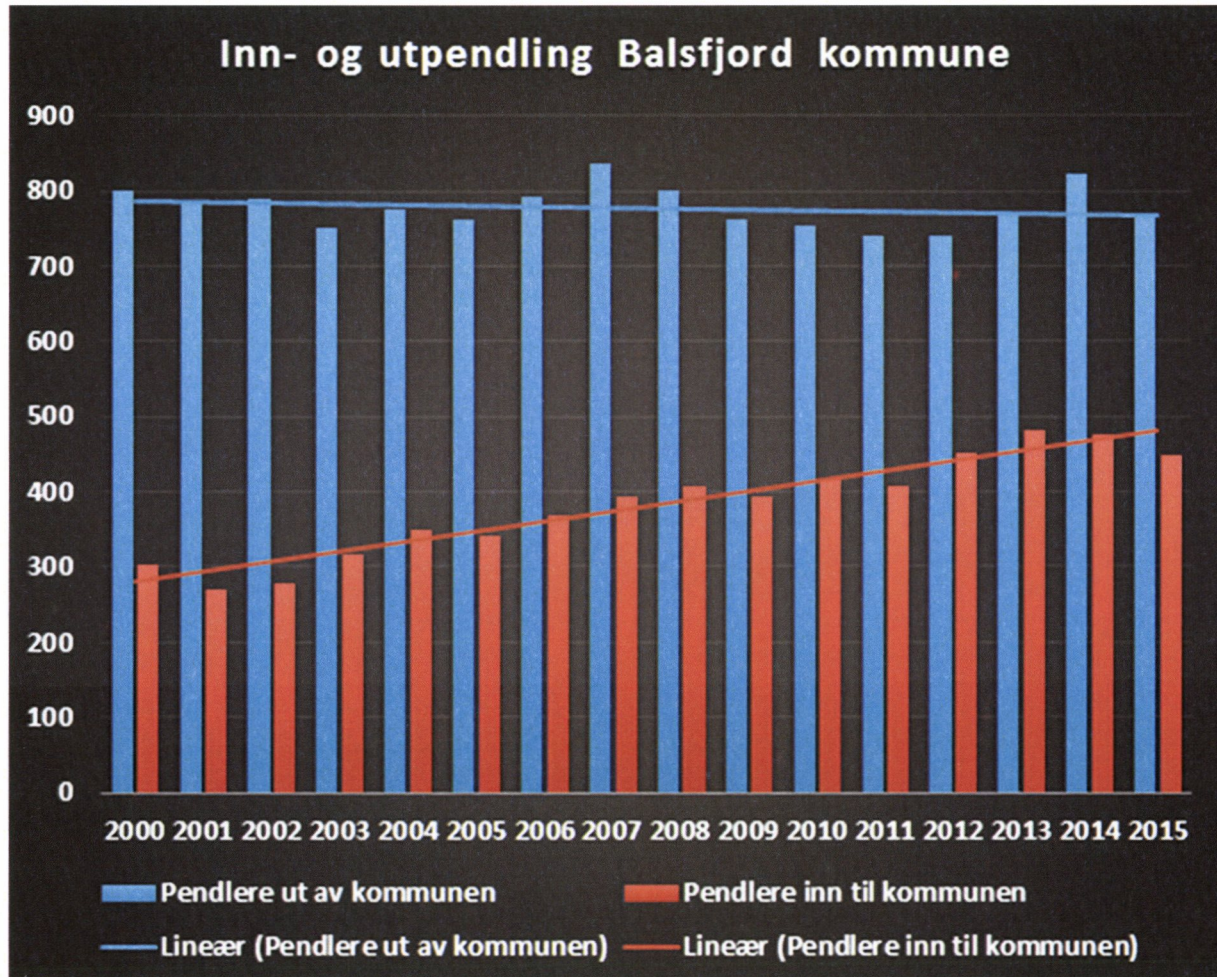
forholdsvis stabil over tid.

3.3 PENDLING

En ikke uvesentlig del av arbeidsmarkedet for innbyggerne i Balsfjord kommune ligger i andre

kommuner. Figur 6. under viser hvor mange som i perioden 2000-2015 pendlet til andre kommuner i fylket.

Figur 6: Innpendling, utpendling og pendlingsbalanse. (Kilde: SSB)

Av figuren finner en at i 2015 var det i underkant av 29 % av de sysselsatte i Balsfjord som pendlet til andre kommuner. I underkant

av 19 % av de som har sin arbeidsplass i Balsfjord kommune pendler fra andre kommuner.

3.4 SAMFUNNSUTVIKLING

KOMMUNENS ROLLE SOM SAMFUNNSUTVIKLER

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler dreier seg om langsiktig samfunnsutvikling, herunder steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand, friluftsliv og kultur. Viktigste virkemidler er beslutninger om arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur og tilpasning og

utvikling av kommunale tilbud slik at de samsvarer med de samfunnsutfordringer som følger at utviklingstrekk internasjonalt, nasjonalt og regionalt. Samfunnsutviklerrollen er ikke minst avhengig av evnen til å drive god og effektiv planlegging og mulighetene for aktiv oppfølging av dette arbeidet. Dette forutsetter også at kommunen har tilstrekkelig kompetanse og ressurser både til samfunns- og arealplanlegging, næringsarbeid, kulturtiltak, miljøvern, nettverksbygging og etablering av gode partnerskap.

All kommunal virksomhet er med på å påvirke lokalsamfunnet. Kommuneplanens samfunnsdel er under utarbeiding. Kommuneplanens arealdel skal revideres. Andre relevante planer er vedtatt *Strategisk Næringsplan og Landbruksplan* som nå er under utarbeidelse. Folkehelseplan ble sist rullert i 2014.

For å konkretisere noen av oppgavene som kommunen har i sin samfunnsutviklingsrolle nevnes her noen stikkord for konkrete tiltak kommunen må vurdere i et vekstperspektiv:

- Helhetlig planlegging gjennom etablering og senere rulleringer av Kommuneplanens Samfunnsdel - «Samfunnsplan» og rullering av Kommuneplanens Arealdel – «Arealplanen».
- Videreutvikle Balsfjord sine konkurransefortrinn, ikke minst naturgitte og geografiske fortrinn i nærhet til en by i vekst, god sjø-, luft – og landeveis transport, samt etablerte næringer innen landbruks-/matproduksjon og arealkrevende industri.
- Område- og detaljregulere og opparbeide næringstomter.
- Havneutbygging. Bergneset havn blir av næringslivet ansett som et stort aktivum, men det er ikke ledig kapasitet på dagens

anlegg. Kommunen er kommet langt i planlegging av utbygging av kai-kapasiteten.

- Detaljregulere, og opparbeide attraktive boligfelt.
- Planlegging og opparbeiding av infrastruktur (vei, vann, avløp, el-kraft, bredbånd) tilpasset planlagt mulig utbygging, i egen regi eller i samarbeid med andre aktører.
- Beredskap for planlegging for mulig utvidelse av *barnehagekapasiteten* gitt vekst i etterspørselen.
- Beredskap for planlegging for mulig utvidelse av *grunnskolekapasiteten* gitt vekst i etterspørselen.

Det er ikke vanskelig å se at dette både er ressurs- og kompetansekrevende.

3.5 NÆRINGSARBEID

Det formelle ansvaret for næringspolitikken er fordelt mellom staten, fylkeskommunene og kommunene, der sentrale myndigheter har hovedansvaret. Kommunene som institusjoner har liten innflytelse på viktige rammebetingelser og drivkrefter som påvirker nærings- og samfunnsutviklingen lokalt. Men kommunene har i prinsippet viktige roller og muligheter for å påvirke noe av næringsutviklingen gjennom planlegging, tilrettelegging, rådgiving og stimulering.

En viktig del av arbeidet framover med tilrettelegging for utvikling, vil være å opparbeide strategisk plasserte næringsarealer med full infrastruktur for VVA, strøm og bredbånd. Kommunen har jobbet/jobber aktivt med prosjekter for utvidelse av havn- og kaifasiliteter med tilhørende næringsarealer på Bergneset. Kommunen forvalter et næringsfond på ca.1 mill. kr./år. Strategisk næringsplan legger opp til en offensiv satsing på

utvikling av etablert næringsliv og nyetablerere/gründere.

For å danne oss et bilde av Balsfjord kommunes nåværende styrker og fremtidige muligheter, er det i tilknytning til *strategisk næringsplan* utarbeidet en SWOT-analyse⁴⁾. Gjennom analysen, relevante planer/dokumenter og analyse av statistikk (jf. NIBR-rapport 2015:4 og TFs analyse i storkommuneutredningen), har vi kommet frem til at det er innenfor følgende områder Balsfjord kommune har næringsmessige styrker/muligheter og mest/best potensial for næringsutvikling:

- *Landbruksbasert mat- og drikkevareproduksjon*
- *Industri i ulike bransjer*
- *Bygg/anlegg*
- *Reiseliv/naturbasert opplevelsesnæring (sommer/vinter)*
- *Kulturnæring*

Balsfjord kommune har hatt høy næringsattraktivitet, og vi tror det er innenfor de forannevnte næringsmiljøene at Balsfjord kommune, gjennom aktivt utviklingsarbeid, vil kunne bidra til fortsatt vekst, verdiskaping og sysselsetting framover.

Mens primærproduksjonen innenfor landbruket er spredt lokalisert, er industri og service mer konsentrert til tettstedene Storsteinnes og Nordkjosbotn, foruten på Bergneset havn og industriområde. Kommunen har også avsatt betydelige næringsarealer på begge sider av E6 på strekningen Stormoen – Tømmerelv. Dette området utgjør det største

sammenhengende arealet som er avsatt til næringsutvikling i Troms fylke. I kombinasjon med gunstig logistikk- og kommunikasjonsmessige beliggenhet i forhold til Tromsø og gjennomfartsårer i landsdelen, gir dette visse lokaliseringsfortrinn for bl.a. arealkrevende industri- og distribusjonsnæringer. Grunnforholdene i store deler av området krever imidlertid betydelige grunnlagsinvesteringer.

Næringsplanens handlingsprogram foreslår bl.a. å styrke koplingene til virkemiddelapparatet⁵⁾, FoU-miljø og SIVA-aktører (inkubatorer og næringshager) i regionen. Gjennom dette ønsker kommunen å bidra til økt innovasjonsevne og konkurransestyrke for etablert næringsliv i kommunen, og legge til rette for at etablerte bedrifter og gründere/nyetablerere med vekstambisjoner.

Kommunens begrensede handlingsrom forventes å gi utfordringer på kort sikt ved kostnadskrevenne tiltak vedtatt i forbindelse med næringsplanen.

⁴⁾ SWOT-analyse er en metodikk for å finne «styrke», «svakheter», «muligheter» og «trusler» ved det temaet som analyseres. Metoden benyttes ofte i forbedringsarbeid.

⁵⁾ Innovasjon Norge, Forskningsrådet og Regionalt forskningsfond Nord-Norge

4 SENTRALE PROSESSER OG PROSJEKTER I PLANPERIODEN

4.1 KOMMUNEPLAN – SAMFUNN OG AREALDEL

Med utgangspunkt Plan og bygningslovens (Pbl.) § 11 er kommuneplanen kommunens overordnede og langsiktige plan, som betyr at alle andre kommunale delplaner og fagplaner skal ha denne planen som referanse og forankring. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Mens samfunnsdelen beskriver mål og satsningsområder for ønsket utvikling av lokalsamfunnet, skal arealdelen etter Pbl. §11-5 vise sammenhengen mellom målene for den framtidige samfunnsutviklingen og langsiktig arealbruk for hele kommunen.

Balsfjord kommune har per tiden ingen kommuneplan samfunnsdel. Arbeidet er imidlertid påstartet og skal innen økonomiplanperioden 2017-2020 være politisk behandlet og godkjent.

Kommuneplanens samfunnsdel skal inneholde langsiktige mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, og som skal være avstemt med den løpende samfunnsutviklingen – lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel er førende for alle sektorer i utviklingen av kommunen, inklusive prioriteringer i økonomiplan og budsjett. Planen skal utarbeides med utgangspunkt i planstrategiens langsiktige utfordringer.

Kommuneplanens arealdel skal rulleres i økonomiplanperioden. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal foregå noenlunde parallelt,

samfunnsdelen skal dog være først ut. Ved en delvis samkjøring av planarbeidet viser det sammenhengen mellom framtidige ønsker for samfunnsutviklingen og arealbruken i Balsfjord kommune. Arealdelen vil bestå av planbeskrivelse, plankart, temakart, bestemmelser og retningslinjer. Arealdelen er juridisk bindende og vil være et viktig styringsverktøy for å nå utviklingsstrategiens mål og føringer, slik disse fremkommer i samfunnsdelen.

4.2 EIENDOMSSTRATEGI

Kommunestyret vedtok 26.10.2016 en eiendomsstrategi for Balsfjord kommune for perioden 2017-2027. God eiendomsforvaltning fordrer en omforent strategi som står for de viktigste strategiske utfordringene og prinsippene, som å ivareta verdiene med minst mulig ressursbruk, legge til rette for at tjenesteleveranser og sikre at lover og forskrifter, virksomheten og tjenesteproduksjon overholdes.

Eiendomsstrategi gir oversikt over kommunens bolig- og eiendomsmasse, fremtidige behov er identifisert, og det er foretatt veivalg. Med dette kan kommunen lettere ivareta sitt ansvar for kommunale eiendommer, eiendeler m.v. - som skal forvaltes til beste for felleskapet og holdes i hevd til senere generasjoner. Dette gjøres best gjennom å opprettholde og utvikle bygningens verdi over tid, og gi brukerne bygninger som både funksjonelt og estetisk representerer Balsfjord kommune på en god måte.

Balsfjord kommune har også gjennom sin boligpolitiske handlingsplan pekt på økt behov for boliger. I tillegg erfarer kommunen stor etterspørsel etter boliger og har jevnlig mottatt forespørsler om kommunale boliger fra innbyggere som ikke tilhører målgruppen.

Økt boligbygging og samarbeid med private aktører

Kommunen skal være en tilrettelegger for befolkningsvekst gjennom økt boligbygging. Tilbudet av tomter og boliger må være tilgjengelig og byggeklare. Boligene må ha en hensiktsmessig sammensetning, dvs noen mindre boenheter, noen større boenheter, mv. Kommunen skal legge til rette for boligbygging gjennom god planlegging ved å være en forutsigbar samarbeids- og avtalepart. Fremdrift i planavklaring og utbygging avhenger av tilstrekkelig plankapasitet. Det kan særlig vektlegges samarbeid med private aktører og tett dialog med Husbanken for å møte boligutfordringene i kommunen, da Balsfjord kommune ikke har økonomisk handlingsrom og finansielle muskler til å møte dette, dersom kommunen selv skal stå for utbygging og/eller å følge opp det omfattende vedlikeholdsetterslepet.

Eiendomsstrategien er et styringsdokument og skal legges til grunn for kommunens videre planer og forvaltning av eiendomsmassen, og knyttes opp mot årlig budsjett og økonomiplanarbeid. Deler av strategigrunnlaget og mål for eiendomsforvaltningen er fra kommunestyret allerede prioritert med flere tiltak i 2017 som skal følges opp.

Det vises til vedtatt eiendomsstrategi for Balsfjord kommune.

4.3 OMSTILLING OG ENDRINGSARBEID I ORGANISASJONEN

En handlekraftig organisasjon

Kommunen står overfor utfordringer som krever større endringer i arbeidsformer, tjenesteleveranser, kultur og

samhandlingsmønstre. Det økonomiske handlingsrommet har endret seg og kommunens ambisjonsnivå og gjennomføringstempo må avstemmes i tråd med rammebetingelsene. Handlingsrom må skapes gjennom effektiv drift innen alle kommunens aktivitetsområder.

Digitalisering og bruk av ny teknologi er viktige faktorer for omstilling og framtidig handlekraft. Det er behov for å styrke gjennomføringen av kommunens digitaliseringsarbeid for å bidra til mer effektivitet i perioden.

En innledende analyse av organisasjonen viser behov for å utvikle og ta i bruk nye styrings- og organisasjonsformer med i forhold til helhetlig ressursutnyttelse. Organisasjonen må derfor styrke sine evner til å utvikle helhetlige løsninger på tvers av etablerte strukturer.

Kommunen skal ha fokus på forbedring, forenkling og innovasjon. Dette er omfattende og derfor er det behov for å stake ut en tydelig felles retning for å systematisere dette arbeidet. Videre er det behov for å styrke både kompetanse og innovative løsninger på tvers av organisasjonen, slik at kommunen kan realisere nytteverdien av dette arbeidet overfor innbyggerne.

Sykefraværet i kommunen har ligget over måltallet de siste årene. Dette krever vedvarende høy oppmerksomhet og mer målrettede tiltak. Det generelle arbeidet med HMS må forbedres, liksom organiseringen av HMS arbeidet (inkludert avvik- og varslingssystemer) må bedres og videreutvikles. Det er avgjørende for god styring at kommunen har systemer og rutiner som sikrer betryggende kontroll over den samlede virksomheten. Etablerte systemer må forbedres og tas i bruk i hele organisasjonen.

Balsfjord kommune må ha kompetent ledelse og engasjerte medarbeidere for å være en attraktiv arbeidsgiver. Kommunen må ha nødvendig kompetanse. Det må være oppmerksomhet på å beholde og utvikle medarbeiderne.

tettere sammen med øvrig næringsaktivitet, og det skal satses tid og ressurser på landbruksrettede prosesser og prosjekter som resulterer i varig endring. For det er stort potensiale for økt verdiskaping fra landbruket.

4.4 ØKT SATSING PÅ LANDBRUKSNÆRING

Landbruket i Balsfjord har mange funksjoner og viktigst er produksjon av ren og trygg mat tilpasset det markedet etterspør. Sentral produksjonsform er grovforbasert husdyrproduksjon. Landbruket er viktig for sysselsetting og bosetting i kommunen. Samtidig er et livskraftig landbruk avgjørende for å holde kulturlandskapet ved like og som produsent av miljø- og kulturverdier og andre fellesgoder. Landbruket spiller også en viktig rolle i klimautfordringene gjennom skogens store evne til å binde CO2 og som leverandør av virke til mange formål og ren energi.

Det skal i planperioden utarbeides en landbruksplan som synliggjør landbrukets interesser, verdier og samfunnsansvar, og landbruket skal settes på dagsorden. Av dette skal det fremgå tydelige mål og strategier for landbruket i Balsfjord kommune. Landbrukspolitikken består av mange mål og virkemidler, en del av virkemidlene ligger andre steder enn på kommunalt nivå. Landbruksplanen skal således være et lokalt retningsgivende styringsverktøy til bruk i utvikling og saksbehandling for de

forvaltningsområdene der kommunen er landbruksmyndighet. Landbruksplan er en fagplan og skal bygge på nasjonale, regionale og kommunale planer.

Innovativ tenkning og tilrettelegging skal gjøre at landbruket skal oppleve en positiv utvikling og vekst. Landbruk skal knyttes

5 UTFORDRINGER OG MULIGHETER I PLANPERIODEN

5.1 UTFORDRINGER FOR GRUNNSKOLER/ BARNEHAGER/KULTUR

GRUNNSKOLEN

Balsfjordskolen har utviklet en strategi for skolesektoren. I strategien inngår følgende dokumenter: Kvalitetssikringssystemet, §13-10, Tilstandsrapporten, en Kvalitetsplan (handlingsplan) og en Kompetansehevingsplan. Sistnevnte plan skisserer et løp for å øke kompetansen blant det pedagogiske personalet i skolene. Viser til nasjonal strategi «Lærerløftet – på lag for kunnskapsskolen; kompetansekrav for undervisning i grunnskolen. Skoleåret 2016-2017 har vi 6 lærere i Balsfjordskolen som tar videreutdanning. Målet er at den samla strategien skal føre til økt læring for elevene i Balsfjordskolen. Denne nasjonale kompetansestrategien kan være utfordrende for distriktskoler/fådelte skoler.

Balsfjordskolen sin periode med statens satsing på ungdomstrinnet (Ungdomstrinn i utvikling) er over. Samtlige skoler i kommunen viderefører undervisningsmetodikken og den er blitt en del av skolenes hverdag. Det er opprettholdt Lærende nettverk og Dialogkonferanser i samarbeid med Tromsø kommune. Dette har stor betydning for skoleutviklingen i Balsfjordskole. Pga. økonomiske

utfordringer er det usikkert om dette kan videreføres.

I tillegg er Balsfjord kommune i gang med Utdanningsdirektoratet tilbud om deltakelse i «Veilederkorpset». Dette vil pågå til i 2018. Dette er et tilbud til kommuner som ønsker å forbedre skolen gjennom systemisk kvalitetsutviklingsarbeid. Fylkesmannen har ansvar for å følge opp utviklings- og endringsarbeidet underveis og etter veiledningsperioden.

Fra høsten 2016 er det økt timetallet for 5-7.trinn med 1 ekstra time naturfag slik at elevene på mellomtrinnet har flere undervisningstimer enn tidligere.

Ellers merker skolene fortsatt et økt trykk i forhold til spesialundervisning. Dette er ikke en ønsket utvikling. Det jobbes på alle nivå i skolen, også i samarbeid med PPT for å snu denne utviklinga. Spesialundervisningen samlet sett er redusert det siste året, men målet er å redusere denne ytterligere. Dess flere timer som går til spesialundervisning, dess færre timer går til ordinær undervisning på trinnet/trinnene.

Kriterier for Leksehjelp ble endret i 2014, som igjen førte til at organiseringen/ praktiseringen gjøres noe ulikt på den enkelte skolene. Skyss kan også være en utfordring i organiseringen av leksehjelpe. Antall elever som mottar tilbud om leksehjelp er inneværende skoleår 45 stk. Leksehjelpen gis i dag i større grad på mellomtrinnet noe det er kommet positive tilbakemeldinger på fra foresatte.

Fremdeles har skolene driftsutgifter til FEIDE og Fronter. I forhold til IKT-utstyr følger skolene IKT-plan for Balsfjordskolen for perioden 2015-2018 .

VOKSENOPPLÆRINGA

I Voksenopplæringa er det ca. 35 elever for skoleåret 2016/2017. Det er elever både etter Opplæringsloven (grunnskole og spesialundervisning) og Introduksjonsloven (norskopplæring og samfunnskunnskap). Rettighetsselevene etter Introduksjonsloven skal ha minimum 550 timer norsk, og 50 timer samfunnskunnskap på sitt eget morsmål eller et språk de forstår. Samfunnskunnskapen kan by på utfordringer. Kommunen må kjøpe denne tjenesten som videokonferanse, eller leie inn lærer på morsmålet. Det er nå andre året Voksenopplæringa gir tilbud på fulltid, som vil si 30 undervisningstimer per uke, gjennom hele skoleåret. Arbeidsinnvandrerne kjøper norskurspakker, som tilbys til til selvkost og krever som et minimum 7 deltakere for at slike kurs kan startes opp.

Kommunen skal tilby opplæring i 5 grunnskolefag. Kommunen skal gi mulighet for realkompetanse vurdering av grunnskolefagene etter søknad. Det betyr at eleven får tilbud om vurdering i hele, eller deler av fagene. I noen tilfeller er det kun behov for opplæring i grunnleggende ferdigheter. Voksenopplæringa skal ta opp elever gjennom hele skoleåret.

Voksenopplæringa har vært organisert under Storsteinnes skole med felles enhetsleder, men er ikke samlokalisert. Dagens lokaler er lite hensiktsmessig utfra dagens behov og antall elever.

BARNEHAGER

Barnehagesektoren har de siste årene vært gjennom store endringer. Stortingsmeldingen om Kvalitet i barnehagen som ble behandlet i Stortinget mars 2010 påpeker at hovedfokuset ikke lenger bare skal være å oppfylle retten til barnehageplass, men om å ha kvalitativt gode barnehager. Kompetanseheving av alle ansatte og rekruttering må være prioriterte oppgaver. Stortingsmeldinga Framtidens barnehage (St. mld. 24) vier også bemanninga i barnehagen stor plass og betydning og sier blant annet: «De ansattes kompetanse er den viktigste enkeltfaktoren for at barn skal trives og utvikle seg i barnehagen.»

Det skal også åpnes for et mer fleksibelt barnehageopptak, noe som innebærer at barn kan få plass utenom hovedopptaket dersom det er ledig kapasitet. Dette gjennomføres i Balsfjord kommune, samtidig som barn etter fylte 1 år har rett til barnehageplass etter vedtektsendring april 2016. Barnehageeier har ansvar for at barnehagen til enhver tid har de personalressurser som kreves for å kunne drive barnehagen i tråd med nasjonale føringer. God kunnskap om tilstanden i barnehagesektoren er avgjørende for kvalitetsutvikling, og for å kunne styre og utvikle sektoren i riktig retning. For inneværende år ble administrasjonen i kommunen forsterket med barnehagefaglig rådgiver. Dette for å kunne ivareta utviklingsoppgaver samt følge opp Barnehagemyndigheten sitt ansvar.

Det er høsten 2016 gjennomført dokumenttilsyn i alle barnehagene i kommunen. Tilsynet avdekket ingen store avvik. Balsfjord kommune har en egen plan for tilsyn etter lov om barnehager som følges for å ivareta kommunes ansvar som Barnehagemyndighet. Det arbeides med at barnehagene (som skolene) skal få

utviklet en Kvalitetssikring rapport for 2017.

Barnehagene har for barnehageåret 2016/2017 fått tildelt midler til både vanntilvenning og kompetanseheving innenfor realfag. Alle 4. – 5. åringer skal få tid i bassenget, slik at de er bedre rustet til svømmeopplæringa i skolen. I realfagsatsingen har vi knyttet til oss kursing i Begrepsundervisning og samarbeidspartner Nordnorsk vitensenter. Her vil kursing av personal og besøk i barnehagene stå på programmet.

Balsfjordbarnehagen har begrenset tilgang på digitalt utstyr både for ansatte og barna. I IKT-planen for barnehagene ligger det at diverse IKT-innkjøp skal bli foretatt i kommende planperiode 2016-2019. Denne inngår som en del av kommunens overordnede strategiplan for IKT. Dette vil gi barnehagene et løft som blant annet vil bidra til økte digitale ferdigheter hos barna.

01.mai 2015 ble et nytt regelverk for «Redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid (4.-5.åringer)» for familier/forsørgere med lav inntekt innført. I 2016 vil gratis kjernetid gjelde også for 3-åringer. Dette er en noe uforutsigbar kostnad for kommunen.

Søkertilgangen til barnehagene på Mestervik, Storsteinnes og Nordkjosbotn øker. Det er noe venteliste på grunn av plass- og personalmangel, men tilbud kan da gis i annen barnehage/avdeling. Ved oppstart i februar 2016 økte Moan barnehage antall plasser i forhold til det som opprinnelig var planlagt. Her er barnehagen enda i innkjøringsfasen både økonomisk og pedagogisk.

I Malangen barnehage er det i 2017 tre geografisk adskilte avdelinger. Dette byr på flere organisatoriske utfordringer. En av utfordringene er å skape tilstrekkelig tid og

rom for å kunne gjennomføre samarbeidsmøter mellom enhetsleder og fagledere.

KOMMUNALT TILSKUDD TIL IKKE-KOMMUNALE BARNEHAGER

Tilskudd til private barnehager skal beregnes særskilt ut fra et eget regelverk.

Med utgangspunkt i regnskap 2015 beregnes tilskuddssats pr plass. Tilskuddssatsen tillegges lønns- og prisvekst (kommunal deflator) for 2016 og 2017. Budsjetteres ordinært tilskudd til privat barnehage utgjør kr 7137000. Dette vil kunne bli justert når endelig sats er beregnet.

I tillegg utbetaler kommunen beløp til spesialpedagogisk opplæring og støtte etter enkeltvedtak ut i fra sakkyndig vurdering.

KULTUR

Folkebiblioteket holder åpent 31 timer per uke. Kommunen driver en lovpålagt kulturskole. Skolen gir et godt tilbud til mange enkeltelever.

Videre er det flere tiltak hvor kulturskolen og frivillig kulturliv samarbeider med andre fagtenester i kommunen. Her kan nevnes «Bry dæ» - prosjektet, markering av verdensdagen for psykisk helse, minikonsserter, besøk på sykehjem osv.

Balsfjord kommune inngår som en del av Midt- Troms Museum, og yter tilskudd til museet i henhold til inngått avtale.

For øvrig har kommunen et variert og rikt kulturliv; flere kor, generasjonskorps, drama- og revylag og flere aktive idrettslag.

5.2 UTFORDRINGER HELSE, SOSIAL OG OMSORG

Kommunens andel eldre øker jfr. folketallsutviklingsoversikt i økonomiplan-dokumentet. Antall eldre påvirker etterspørsel etter kommunale helse og omsorgstjenester. Ved en økt andel eldre i befolkningen, øker behovet for tilrettelagte og gode tjenester både i den hjemme- og institusjonsbaserte tjenesten. Flere eldre kan bo i eget hjem eller tilrettelagt bolig med hjemmetjenester. Gjennom utbygging av omsorgsboliger for målgruppen eldre og andre med store bistands- og hjelpebehov forventes mindre trykk på institusjonsplasser. I 2017 ferdigstilles 3 boliger på Storsteinnes og mot slutten av året eller tidlig 2018 ferdigstilles 20 boliger i Nordkjosbotn. Det blir i fremtiden viktig å ha fagutdannet personell til å vedlikeholde funksjonsnivået for hjemmeboende. Dette både i ett rehabiliterende og forebyggende perspektiv. Økning i etterspørselen av tjenester vil også merkes innen øvrige helsetjenester. Tidlig utskrivning fra sykehuset medfører behov for faglig og samordnet oppfølging av flere deltjenester.

Demografisk utvikling viser også hvordan alderssammensetningen endrer seg, og kommunen vil ha færre innbyggere i yrkesaktiv alder til å løse de kommunale oppgavene. Derfor er det nødvendig å vektlegge innovasjon og ny teknologi inn i

tjenesten. I 2017 implementeres og videreutvikles bruk av elektronisk samhandling både lokalt i kommunen, men også som prosjektarbeid med spesialisthelsetjenesten og andre kommuner.

Samhandlingsreformen medførte en dreining i oppgaveløsning fra sykehus til kommunehelsetjenesten. Videre i implementering av samhandlingsreformen vil det overføres flere oppgaver innen rus og psykisk helse fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. For 2017 pekes det fra nasjonal satsing innen rus og psykisk helse med opprettelse av KAD tilbud og behov for økt kompetanse i kommunene. De økonomiske virkemidler er begrenset. Økt behov for samhandling gjennom behandling og oppfølging av pasientene er meget aktuelt.

Erfaringene er at store kompliserte oppgaver skal ivaretas på kommunalt nivå innen både helse - og omsorgstjenesten. Det er viktig å se hele befolkningen under ett, da det er en stor andel yngre med kroniske lidelser som har behov for både helsetjenester og et tilbud fra omsorgstjenesten.

Institusjoner med heldøgns omsorgstilbud må tilrettelegge for å gi tjenestetilbud til mennesker med rus og psykiske lidelser når de er i behov av oppfølging på grunn av somatisk sykdom. KAD seng etableres i sykehjem. I den forbindelse også en videreføring og økt samarbeid med Storfjord. Det er erfaring på området, men behovet forventes å øke i tråd med oppgaveoverføring. Personer med utviklingshemming som bor i omsorgsboliger, blir eldre og vil komme til å bli i behov av tjenester fra den tradisjonelle omsorgstjenesten i institusjonene. Innen disse områdene vil

kompetansebehovet være økende for de ansatte i institusjonene.

Det er et kjent rusmiljø i kommunen, og fagtjenestene har fokus på forebyggende arbeid for å unngå og å minimalisere ny rekrutering fra ungdomsmiljøet. Samtidig er det viktig at mennesker med langvarig rusproblematikk får et verdig og godt tjenestetilbud. Det er behov for videreutvikling av dagens tilbud i boliger til denne brukergruppen. Gjennom prosjekt som er igangsatt videreføres tilbud med meningsfylt aktivitet i 2017.

Barnevernstjenesten videreføres med øremerkede tilskudd til tjenesten. Balsfjord kommune har tre av seks stillinger som finansieres av statlige øremerkede midler. Dette på bakgrunn av store og sammensatte saker. Barnevernstjenesten viderefører satsingen innen forebyggende arbeid, og gjennom det komme tidligst mulig inn for å unngå omsorgsovertakelse der det er mulig. Veiledning av foreldre og oppfølging i hjemmet er prioriterte oppgaver. Det avdekkes vold i nære relasjoner, og i saker av en slik karakter kreves nært samarbeid med politi.

Ansatte innen flere tjenesteområder i helse- og omsorgstjenesten erfarer økende press i utførelse av sitt arbeid. Dette som følge av utfordrende oppgaver i møte med innbyggere med helseutfordringer innen rus, psykisk helse og voldelig adferd. Samtidig er det en utfordring i balansen mellom faglig forsvarlighet i forhold til ressurser og behov / ønske hos tjenestemottakere / innbyggere.

PERSONELLTILGANG OG KOMPETANSEBEHOV

Tilgang på arbeidskraft innen helse- og omsorgstjenesten, samt

kompetansebehov for å løse dagens og fremtidens oppgaver vil som tidligere måtte vies stor oppmerksomhet. Arbeidsmarkedet er godt og tilgangen til helse- og omsorgsyrker tilsvarer ikke de behov som kommunen vil ha i fremtiden. Derfor er det særdeles viktig å ta i bruk velferdsteknologi og annet utstyr som er med å effektivisere driften og samtidig sikre kvalitative gode tjenester.

I økonomiplanen legges det til rette for videreføring av antall lærlinger i kommunen som et ledd i rekrutteringen. Holdningsendring er nødvendig slik at det økes status å være helsearbeider. En videreføring av inntak av unge arbeidstakere i omsorgstjenesten øker rekruttering til yrkene. Et positivt tiltak som videreføres i 2017.

Gjennom tilskudd fra Fylkesmannens tildeling av kompetansemidler er det viktig å stimulere til utdanning innen fagområdene helse og omsorg. I 2017 er det en ny utfordring da det i kommunens økonomiplanen ikke er avsatt kompetansemidler. Prioriteringer må være spisset inn mot helsefagarbeidere, grunnutdanning innen verne- og sykepleierutdanningen, samt spesialutdanning innen satsingsområder rus, psykisk helse og eldreomsorg.

Behov for å utvikle sterke og trygge faglige arbeidsmiljø er et behov som stadig fremheves, og med videre implementering av nye oppgaver er dette enda viktigere. Herunder påpekes økt behov for personell med fagutdanning, særskilt høyskole utdanning.

Med oppgavedreining fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten, øker behovet for bredere kompetanse i alle ledd. Her kan nevnes legetjenesten som vil ha økt

kompetansebehov innen flere områder, blant annet geriatri/eldreomsorg.

FOREBYGGENDE TILTAK BARN OG UNGE

Ungdommen utsettes for store utfordringer og det er viktig at de kommunale tjenestene har kunnskap om blant annet psykisk helse, mobbing, vold og rus. I statsbudsjettet nevnes skole- og helsestasjonstjeneste spesielt. Det er nasjonalt satt av midler hvor kommunen kan søke på tilskudd for opprettelse av psykologstilling i kommunene, dette tiltaket er det ikke funnet rom for i økonomiplanen.

Tiltak innen forebyggende arbeid som BRY DÆ er foreslått endret, og MOT er foreslått tatt ut av økonomiplanen. Det vil øke behov for oppmerksomhet på samhandling på tvers av enhetene. Det legges opp til implementering av BTI, et viktig tiltak for skole og barnehagene hvor helse-, barneverns- og psykisk helsetjenester er en viktig samarbeidspart.

NAV ser i møte med barnefamilier som søker økonomisk sosialhjelp en utfordring med hensyn til fattigdom. Spesielt må hensynet til barnefamilier med dårlig økonomi vies større oppmerksomhet. Herunder også samhandling og integrering av flyktninger.

SAMHANDLING

I 2017 vil det fortsatt være stort fokus på samhandlingsreformen, særskilt innen rus og psykisk helse. Det skal gis akutt døgntilbud til innbyggere i målgruppen. Pasientforløp og tilbud til mennesker med sammensatte lidelser er en hovedmålgruppe.

Målet for Balsfjord kommune skal være å gi tjenestetilbud til innbyggerne i tråd med intensjonen i samhandlingsreformen og gjeldende lovverk. Herunder må kompetansebygging og rekruttering vektlegges.

Folkehelse og forebygging er sentrale begreper og bygger på Folkehelseslovens intensjon, med vakanse i folkehelsekoordinator stillingen må de øvrige fagtenestene samhandle mere aktivt. Herunder også bidra til veiledning og tilrettelegge i samarbeid med frivillige lavterskeltilbud for personer med helseutfordringer.

Videre satsing innen folkehelse med den enkeltes individuelle ansvar for egen helse, hvor tilrettelegging er et ansvar mellom private og kommunale aktører. Frivillige organisasjoner som lag og foreninger forventes i fremtiden å ha en sentral rolle.

ELEKTRONISK SAMHANDLING / IKT-PLAN HELSE OG OMSORG

Det stilles store krav til samhandling både internt og eksternt. Ved implementering av mobilprofil, mobilt barnevern og videreutvikle elektronisk samhandling mellom kommunens tjenesteområder og spesialisthelsetjenesten styrkes samhandlingen og medfører effektivitet i informasjonsutveksling til det beste for innbyggerne. For IKT området innen helse- og omsorgstjenestene finnes det flere fagsystemer som skal kommunisere elektronisk. Dette videreutvikles. Balsfjord kommune må ta i bruk muligheter innen IKT teknologi som medfører forenkling innen samhandling og samarbeid. IKT er et sårbart område ved tekniske feil da livsviktig informasjon oppbevares og må være tilgjengelig for helse og omsorgspersonell.

6 INVESTERINGER

6.1 FORSLAG TIL INVESTERINGSPROGRAM*

	Finansiering 2017						2017	2018	2019	2020
	Fra drift	Ubrukt låne - midler	mva-komp	Tilskudd	Fra fond	Lån 2017				
Egenkapitalinnskudd KLP	1 101				450		1 551	1 551	1 551	1 551
Rullering IKT plan			289			1 168	1 457	1 209	707	9 82
Rullering IKT plan skole			88			351	439			
Nytt toalett Pettersborg			30			120	150			
Trafikksikkerhets tiltak Malangseidet			94			374	467			
Tilleggsbevilning gang og sykkelvei Mestervik			550			2 200	2 750			
Nye lys og porter lager bergneset						300	300			
Prosjektering av hybelhus/ Kløverlund						200	200			
Utleieboliger 1 - Storsteinnes- Ferdigstillelse				3 574		6 638	10 212			
Salgsinntekter - avsettes til fond							450	450	450	450
Utbygging av Bergneset Havn								17 000		
Nye startlån						14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
Sum	1 101	-	1 051	3 574	450	25 351	31 936	34 214	16 708	16 983

*) Alle tall i hele 1000

6.2 KOMMENTARER TIL INVESTERINGSPROGRAM

Investeringsprogrammet som fremlegges er et minimumsalternativ.

Rådmannen skal i løpet av 2017 ha en gjennomgang av hele

investeringsporteføljen. Bakgrunnen for dette er å få oversikt over status, kapasitet, finansiering og relevans. Denne oversikten med vurdering skal fremmes til kommunestyret på nyåret.

Utover det som frem legges nå vet vi at det i løpet av 2017 vil bli fremmet egen sak vedrørende investeringskostnader i forbindelse med ombygging av Kuben.

IKT – PLAN RULLERING

Strategisk IKT-plan for Balsfjord kommune ble første gang vedtatt i kommunestyret i budsjettmøtet høsten 2010, jfr. k-sak 10/85. Planen er en strategisk IKT-plan utarbeidet på bakgrunn av en bred gjennomgang av IKT-utstyr og programvare i alle sektorer i kommunen, og skal gi en mer forutsigbar situasjon med hensyn til investeringene på IKT siden og for å ivareta og opprettholde daglig drift. Planen rulleres årlig og fremlegges kommunestyret som egen sak.

Årets rulling inneholder for det meste innkjøp av pc/skjermer/servere/swifter/ip-apperat som må skiftes.

Det er ikke lagt inn større oppgraderinger av fagprogram.

I økonomiplan 2017-2020 legges det inn en samlet bevilgning på kr 4,357 mill inkl mva. Bevilgningen for 2017 utgjør kr 1 457 500,-

I forbindelse med utarbeidelse av IKT plan

IKT PLAN GRUNNSKOLE OG BARNEHAGE

for grunnskole og barnehage er det avdekket et stort behov for digitale verktøy. Det er avdekket at opprinnelig plan kan inneholde feile premisser og planen skal derfor gjennomgå på nytt. Med bakgrunn i dette bevilges det kun midler for 2017 kr 439 000,- til tiltaket.

NYE LYS OG PORTER LAGER BERGNESET

Teknisk levetid er utgått på lys og porter. Lageret leies ut til næringsvirksomhet og det har foretatt lysmålinger som ikke tilfredsstillende kravene til lys. Investeringen gjelder utleie av fast eiendom og følger

merverdiavgiftsloven. Investeringskostnad er uten mva

OMBYGGING NYTT TOALETT PETTERSBERGVEIEN

Etablering av eget toalett for tjenestemottaker og besøkende i Pettersborg.

PROSJEKTERING OMBYGGING AV KLØVERLUND TIL HYBELHUS

Prosjekteringskostnader i forbindelse med ombygging av Kløverlund fra omsorgsboliger til hybler tiltenkt til skoleelever ved Nordkjosbotn videregående skole. Det vil bli utarbeidet egen sak til kommunestyret når man vet kostnadene ved en ombygging. Investeringskostnaden i denne omgang er lønn til egen ansatt og innleid brannkonsulent.

TRAFIKKSIKKERHETS TILTAK VED MALANGSEIDET SKOLE

I dag må skolebussen rygge ved levering/henting av barn ved skolen. For å ivareta sikkerheten er det i dag en voksenperson til stede. Dette er ikke tilfredsstillende løsning. For å ivareta sikkerheten må arealet utvides så bussen slipper å rygge, samt utvide arealet for parkeringsmulig for de ansatte.

KAPITALINNTEKTER SALG AV MASSER BERGNESET OG SALG AV TOMTER

Gjennom året tas det ut en del masser for salg, og det selges årlig noen tomter. Inntekter fra salg av masser ved Bergneset ligger rundt kr 450.000, men kan variere.

UTBYGGING AV BERGNESET HAVN

I 2014 ble det vedtatt en større utbygging av Havna på Bergneset, som følge av økt trafikk. Totalbeløpet for prosjektet ble stipulert til kr 25 mill. I 2014 ble det bevilget kr 8 mill til prosjektet. Som følge av forsinkelse ble midlene overført til 2015, og ubrukte midler ble overført til 2016. Prosjektet er fortsatt forsinket og ubrukte midler fra 2016 overføres til 2017, og resterende finansiering på kr 17 mill forskyves til 2018. Denne typen investering faller inn under ordinære momsregler, og budsjetteres derfor uten mva. Se for øvrig omtale av prosjektet i kapittel 4.

EGENKAPITALINNSKUDD KLP

Kommunen skyter årlig inn egenkapital i KLP ut fra et gitt forhold til fremtidige forpliktelser. For 2017 er dette beregnet til kr 1 551 000. Utgiften skal i henhold til regnskapsreglene regnskap føres over investeringsbudsjettet, men kan ikke finansieres med lånemidler. I 2017 legges det opp til at dette finansieres dels med driftsmidler, og dels med kapitalinntekter fra masseuttak Bergneset.

PÅGÅENDE INVESTERINGSTILTAK FRA TIDLIGERE ÅR

	Budsjettert i 2016
Omsorgsbol. Nordkjosbotn (tidligere Kløverlund)	58 321 250
Utleieboliger 1 – Storsteinnes	5 106 250
Utleieboliger 2 - Nordkjosbotn	16 625 000
Renovering/oppgradering utleieboliger	5 332 500
Brannteknisk friskmelding Malangseidet skole	1 250 000
Oppgradering tjenestebygg	2 500 000
Syssel- og gangsti Mestervik	14 120 000

OMSORGSBOLIG NORDKJOSBOTN

Området er ryddet og grunnarbeidet er kommet i gang. Selve byggingen starter ikke opp før i 2017. Omsorgsboliger vil bli ferdigstilt innen utgangen av 2017.

UTLEIEBOLIGER 1 – STORSTEINNES

Med forbehold om godkjenning av tilskudd fra Husbanken forventes oppstart første kvartal 2017, med ferdigstilling innen utgangen av 2017.

UTLEIEBOLIGER 2 - NORDKJOSBOTN

Prosjektet er satt på vent i forbindelse med kjøp og ombygging av Kuben. Deler av 2 etg på Kuben er tiltenkt utleieleiligheter.

RENOVERING/OPPGRADERING UTLEIEBOLIGER

Renovering/ombygging av utleieboliger hadde liten aktivitet i 2016 pga manglende tilgang på håndverkere. Tiltaket vil bli gjennomgått som en del av

gjennomgangen av investeringsporteføljen.

OPPGRADERING TJENESTEBYGG

Oppgradering tjenestebygg hadde liten aktivitet i 2016 pga manglende tilgang på håndverkere. Tiltaket vil bli gjennomgått som en del av gjennomgangen av investeringsporteføljen. Tiltaket er tidligere vedtatt bruk av avsatte salgsinntekter fra salg av bolger.

SYKKEL- OG GANGSTI MESTERVIK

Kommunestyret vedtok i sak 63/15 av prosjektet gang og sykkelvei Mestervik skal innarbeides i økonomiplanen 2016 – 2019, med utgangspunkt i kostnadsoverslag kr 12,8 mill eks mva. Videre ble det forutsatt at fylkeskommunal andel skal forskutteres. Prosjektet har blitt vesentlig dyrere enn først anslått, og vedtak om ekstern finansiering (trafiksikkerhetsmidler) er ikke fattet. Det legges likevel til grunn at trafiksikkerhetsmidler blir innvilget og inntektsført i 2017. Prognosen for prosjektet viser en budsjettoverskridelse på kr 2,2 mill eks mva. Økt bevilning legges inn i investeringsprogrammet for 2017. Gang- og sykkelveien forventes ferdigstilt i juni 2017.

7 DRIFTSTILTAK

7.1 INNARBEIDEDE DRIFTSTILTAK

Oversikten nedenfor er sortert pr rammeområde, og viser hvilke «tiltak» som er lagt inn på det enkelte rammeområde.

Parallelt med arbeidet med driftstiltak er alle rammene gjennomgått mht.

konsekvensjustering av faktisk driftsnivå, med henblikk på å fange opp prisøkninger og lignende. Dette består av mange, og i hovedsak små, justeringer, og er ikke synliggjort. Der slike momenter har vært i en gråsoner mot «driftstiltak» er de definert inn i kategori «driftstiltak» av hensynet til synliggjøring.

Tiltak med benevnelsen «M.tiltak» er midlertidige innsparingstiltak for 2017.

Innarbeidede driftstiltak (1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Politisk Styrings-/folkev.organer				
Valg 2017 og 2019	340	0	340	0
Rådmannen m stab				
M.tiltak - Vakanse personalrådgiverstilling	-68	0	0	0
Økonomi og interntjenesten				
M.tiltak - Redusksjon i portoutgifter	-50	0	0	0
M.tiltak - Vakanse økonomi/interntjeneste	-335	0	0	0
Plan og forvaltning				
M.tiltak - Vakanse Plan og forvaltning	-76	0	0	0
Brann og redning				
Lovpålagt utdanning mannskap	100	0	0	0
Ytterligere økning satser godtgjøring brannmannskap	27	54	80	107
Landbruk				
M.tiltak - Vaksanse 50 % stilling Tromsøregionens landbruksforvaltning	-78	0	0	0
Fellesutgifter sentraladm				
Drift friluftsområder - ihht forvaltningsplan	65	65	65	65
M.tiltak - Reduksjon tilskudd andre ihht egen sak	-973	0	0	0
Laksvatn Oppvekstsenter				
Feilretting stillingsoversikt barneh.	469	469	469	469
M.tiltak - Redusert vikarbruk Laksvatn skole	-48	0	0	0
M.tiltak - Vakanse inspektør Laksvatn skole (50% adm del)	-331	0	0	0

Forts. Innarbeidede driftstiltak (1000 kr)	2017	2018	2019	2020
<u>Nordkjosbotn skole og SFO</u>				
M.tiltak - Redusert vikarbruk Nordkjosbotn skole	-50	0	0	0
<u>Storsteinnes skole, SFO</u>				
M.tiltak - Kjøp av digital læreverk Storsteinnes skole	-35	0	0	0
M.tiltak - Redusert stilling voksenoppl. pga færre elever fra 01.01.17	-121	0	0	0
M.tiltak - Redusert vikarbruk Storsteinnes skole	-60	0	0	0
M.tiltak - Redusert vikarbruk voksenopplæring	-33	0	0	0
<u>Malangseidet skole og SFO</u>				
M.tiltak - Redusert vikarbruk Malangseidet skole	-6	0	0	0
<u>Fellesutg. skole, SFO og voksenoppl.</u>				
Ekstraordinær skyssutgifter	60	60	35	0
Krav til kompetanseheving i Balsfjordskolen	180	180	180	180
M.tiltak - Avvikle søskenmoderasjon i SFO	-30	0	0	0
M.tiltak - Dialogkonferanse ungdomstrinn i utvikling	-60	0	0	0
M.tiltak - Gjøre svømmeundervisningen billigere	-100	0	0	0
M.tiltak - lærende nettverk - ungdomsstrinn i utvikling	-73	0	0	0
M.tiltak - Redusert deltagelse i Balsfjord skolen på kurs/konferanse	-73	0	0	0
<u>Nordkjosbotn barnehage</u>				
Barnehagelærer- flere barn (jfr pedagognorm)	343	343	343	343
<u>Fellesutgifter barnehager</u>				
M.tiltak - Opphør pedagogisk leder-nettverkt	-130	0	0	0
M.tiltak - Redusert søskenmoderasjon i barnehagene	-70	0	0	0
Redusert foreldrebetaling / gratis kjernetid barnehager	66	66	66	66
<u>Balsfjord bo- og servicesenter</u>				
Feilretting stillingsoversikt	233	233	233	233
M.tiltak - Vakanse dagsenter BBS	-160	0	0	0
M.tiltak - 50% refuksjon turnus BBS	-240	0	0	0
<u>Boligtjenesten funksjonshemmede</u>				
Drivstoff og andre driftsutgifter leasingbil bb	40	40	40	40
M.tiltak - Nedtrekk stilling kirkeveien 26% helg	-135	0	0	0
M.tiltak - Nedtrekk stilling Midttun 21% helg	-110	0	0	0
Omgjøre 2,5 årsverk fra miljøarb. til miljøterapi.	0	168	280	280
Utvidet avlastningsplikt	434	434	434	434

Forts. Innarbeidede driftstiltak (1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Felles helse og omsorg				
Arbeidstøy hjemmetjenesten - pålegg	223	223	223	223
Døgnplikt øyeblikkelig hjelp psyk.helse og rus (KAD)	95	95	95	95
M.tiltak - Vakanse hjemmetrener	-266	0	0	0
Nytt bo tiltak (ny innflytter)	3 497	3 497	3 497	3 497
NAV Sosial				
50% still. integreringsarbeid (finans integreringstilsk.)	0	0	0	0
Psykiatri og rehabilitering				
M.tiltak - Bry dæ- justert konsept, dekkes og forankres innenfor rammene	-44	0	0	0
M.tiltak - MOT- opphør tiltak	-104	0	0	0
M.tiltak - Vakanse 20% miljøarbeider funksjonsh.	-119	0	0	0
M.tiltak - Vakanse 60% still.miljøarbeider rus	-339	0	0	0
Nytt botiltak - fra fosterhjem til egen bolig	643	742	742	742
Omgjøring 18 timer støttekontakt pr uke til 50% fritidsass.	122	122	122	122
Barnevern				
Omsorgsovertakelse	919	869	869	869
Økning institusjonsplasseringer barnev.	1 200	1 200	1 200	1 200
Flyktninger				
Bosetting inntil 10 flyktninger 2017. Finansiert av integreringstilsk.	0	0	0	0
Fellesutgifter helse				
M.tiltak - Vakanse folkehelsekoordinator	-265	0	0	0
Trekke tilbake vedtatt psykologstilling	-200	-200	-200	-200
Folkebibliotek				
Driftsmidler ift økt aktivitet	20	20	20	20
Kulturskolen				
M.tiltak - Vakanse Kulturskolen	-27	0	0	0
Byggeforvaltning				
Drift av Kuben	297	317	327	327
50% still. Tekniker	244	244	244	244
Salderinger (fondsbruk i 2017 og rammetrekk 2018-20)				
Sluttsaldering mot disposisjonsfond	-5 866	2 938	2 718	3 320
Sum nedtrekk 15,0 mill pr år 2018-2020	0	-15 000	-15 000	-15 000
Nettosum innarbeidede driftstiltak	-1 058	-2 823	-2 579	-2 325

7.2 IKKE INNARBEIDEDE DRIFTSTILTAK

I budsjettprosess er det kommet en rekke innspill på driftstiltak som det i budsjettforslaget ikke er funnet rom for. Disse synliggjøres nedenfor.

Driftstiltak som ikke er prioritert (1000 kr)	2017	2018	2019	2020
<u>Politisk Styrings-/folkevorganer</u>				
Møtegodtgjørelse regionråd	21	21	21	21
<u>Økonomi og interntjenesten</u>				
Oppslagsverk	28	28	28	28
<u>Plan og forvaltning</u>				
Forefallende veivedlikehold	200	200	200	200
<u>Brann og redning</u>				
Spesbekledning for mannskap og befal	100	100	0	0
Underbrannmester	571	571	571	571
<u>Landbruk</u>				
Inngåelse av ny ettersøksavtale	28	28	28	28
Kursing av inntil 3 stk ettersøksring fallvilt	35	0	0	0
<u>Næringsarbeide</u>				
Næringshage i Balsfjord	50	100	100	100
Støtte Visit Tromsø	68	68	68	68
Økt kommunal bidrag til næringsfondet (for å opprettholde tildelingsnivå)	260	260	260	260
<u>Fellesutgifter sentraladm</u>				
Drift friluftsområder	73	73	73	73
Drift friluftsområder - minimumsvariant	10	10	10	10
Kompetanseheving hele organisasjon	400	400	350	350
Økt tilskudd støttesenter mot incest	5	5	5	5
<u>Laksvatn Oppvekstsenter</u>				
Ekstra ferieuke	27	27	27	27
Ekstra kjøreutgifter	15	15	15	15
<u>Nordkjosbotn skole og SFO</u>				
Innkjøp av nye læreverk til elevene	60	60	60	60
<u>Storsteinnes skole, SFO</u>				
Brøyting lekeområde	50	50	50	50
Feilretting still.oversikt V.O	382	382	382	382
Huskestativ	20	0	0	0
Øke administrativ ressurs VO	193	193	193	193
<u>Sand skole</u>				
Ekstra kjøreutgifter i forb. m møtevirksomhet	25	25	25	25

Falldemping rundt lekeapparater og utbedring av uteområdet 2017	25	0	0	0
lærebøker Sand skole	30	30	30	30
Minibuss storservice Sand skole 2017	20	0	0	0
Malangseidet skole og SFO				
Felles læreverk Balsfjordskolen	35	35	0	0
Kjøreutgifter	10	10	10	10
MOT - Malangseidet skole	6	6	6	6
Fellesutg. skole, SFO og voksenoppl.				
Fagnettverk/Lærende nettverk/dialogkonferanser	100	100	100	100
MOT- forebyggende tiltak ungdom i Balsfjordskolen	196	196	196	196
SFO-tilbud sommer	359	359	359	359
Nordkjosbotn barnehage				
Assisterende styrer	119	119	119	119
Malangen barnehage				
Forsterka styring, ledelse og planlegging av drifta	221	221	221	221
Moan barnehage				
E- barnehage	10	10	10	10
øke driftsartene pga utvidelse av barnetall og personal	129	129	129	129
Fellesutgifter barnehager				
Assistentstilling til avd. Fuglelia	548	548	0	0
Utsette iverksetting sommeråpent i barnehage til 2018	0	902	902	902
Hjemmetjenesten Laksvatn				
50 % sykepleiestilling	238	238	238	238
Hjemmetjenesten Nordkjosbotn				
Leiebil 2017	83	83	83	83
50% sykepleierstilling	275	275	275	275
Omsorgstjen Malangen				
Aktiviserings tilbud for demente	115	115	115	115
Balsfjord bo- og servicesenter				
Avdelingsleder boavdeling BBS	614	614	614	614
Leasingbil til kreft- og demenssykepleier samt saksbehandler	40	40	40	40
Boligtjenesten funksjonshemmede				
Mere administrasjonstid for fagleder	329	329	329	329
Felles helse og omsorg				
Multidose medikamenthåndtering	258	290	290	290
NAV Sosial				
Kvalifiseringsprogram- øke budsjett til måltall 7 deltakere	340	340	340	340
Ergo- og fysioterapitjenesten				

Forebygging/ hverdagsrehab. (50% still)	71	71	71	71
Psykiatri og rehabilitering				
BRY Dæ 2017	150	0	0	0
hjelpemiddel-kontaktpersoner, lønn	43	43	43	43
IKT-programvare ifb med samhandling-BTI (bedre tverrfaglig innsats)	80	80	80	80
Ny lønn støttekontakter- krav ihht dom	820	820	820	820
vedlikehold kontormaskiner	20	20	20	20
øke rammer kjøregodtgjørelse	90	90	90	90
150 % psykisk helsearbeider/sykepleier (KAD-psykisk helse/rus)	1 285	1 285	1 285	1 285
40 % personlig assistent -funksjonshemmede	200	200	200	200
Fellesutgifter helse				
Korrigere tilskuddsordning psykologstilling	200	200	200	200
Folkebibliotek				
Innkjøp medier biblioteket	25	25	25	25
Kulturskolen				
Interkommunalt kulturskolesamarbeid	30	30	17	17
Økt administrasjonsressurs kulturskolen	119	119	119	119
Økt undervisningstid i kulturskolen	305	305	305	305
Byggeforvaltning				
Økt bemanning i bygg 2017	823	823	823	823
Nettosum ikke-innarbeidede driftstiltak	10 980	11 715	10 969	10 969

8 DE ENKELTE RAMMEOMRÅDE

8.1 FOLKEVALGTE ORGAN

For 2017 gir kommunestyret bevilgning som skal gi dekning for politiske styringsorgan og andre folkevalgte organs driftskostnader, jfr. budsjettets talldel.

Rammene skal dekke driften av:

- Ordfører, varaordfører
 - Kommunestyret
 - Formannskapet
 - Administrasjonsutvalget
 - Forhandlingsutvalget
 - Kontrollutvalget, kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester fra interkommunale selskaper hvor kommunen er medeier.
 - Forliksrådet
 - Eldrerådet
 - Ungdomsrådet
 - Brukerrådet
- I budsjetttrammen er det forutsatt at driften videreføres på samme nivå som i 2016, med følgende justeringer:
- Viltnevd er innarbeidet ihht ksak 28/16.
 - Levekårsutvalg er innarbeidet ihht ksak 31/16.
 - Byggekomite er innarbeidet ihht ksak 55/16.
 - Budsjett for *valg* ligger inne for årene 2017 og 2019 (jfr tiltak i kap 7.1).
 - Økning i rammen til kontrollutvalget/revisjonstjenester ihht kontrollutvalg sak 35/2016 er innarbeidet.

8.2 RÅDMANN OG RÅDMANNENS STAB

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som rådmannen m/støttegruppes netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel

Stillinger som innbefatter området er rådmann, kommunalsjefer, økonomirådgivere, næringskonsulent, personalrådgivere, skole- og barnehagefaglig rådgiver.

Rammen skal dekke rådmannsnivåets virksomhet innen arbeidsområdene;

- Overordnet administrasjon og ledelse.
- Overordnet utrednings og utviklingsarbeid, sentralt ledet prosessarbeid.
- Ledelse og styring av prosjektarbeid innen arealplanarbeid og industri-etableringer.
- Overordnet økonomistyring og budsjettarbeid
- Helhetlig forvaltning, samordning og koordinering, generell rådgivning.
- Sentral personalforvaltning, personalpolitikk og rådgivning/ veiledning i personalsaker.
- Kontakt mot kommunenes sentral-forbund og arbeidstakerorganisasjonene, hovedtillitsvalgtordningen, avtalefestet pensjon, mv.
- Sekretariat for administrasjonsstyret, arbeidsmiljøutvalg.
- Opplærings og utviklingstiltak for ansatte i kommunen.
- Sentrale juridiske saker, beredskap – overordnet ansvar i forhold til forebygging og krisetiltak.

- Koordinering og fremføring av kommunens overordnede planarbeid hva gjelder kommunen som helhet eller sektor.
- Overordnet koordinering av kommunens totale tjenesteportefølje.

Målsettingen for rammeområdet er:

- Helhetlig administrasjon og ledelse inkludert forvaltning, koordinering og samordning av kommunens totale ressurser – personell og materiell.
- Få til en gjennomtenkt og styrt vekst og utvikling av kommunen.
- Helhetlig og rasjonell økonomistyring
- Helhetlig og samordnet personalforvaltning

Rådmannsnivåets største utfordring er å lede forarbeid før, og iverksetting etter politiske vedtak, og samtidig ivareta videreutvikling av kommunen. Dette også sett i forhold til økende behov for tjeneste- og kvalitetsutvikling og behov for økt bemanning på de fleste av kommunens enheter, uten at rammene nødvendigvis økes tilsvarende. En videre utfordring blir å ha kapasitet og rom til ledelse, oppfølging og dialog med enhetsledere og enhetene i kommunen.

Budsjettrammen er justert for:

- 3- årig engasjementstilling til plan og reguleringsarbeide er innarbeidet, og budsjettert med dekning av fond (jfr k-sak 57/16 hvor det ble avsatt kr 2,3, mill til formålet)

For øvrig er budsjettrammen for 2017 er den samme som for 2016, korrigeret for lønnsvekst.

8.3 ØKONOMI OG INTERNTJENESTEN (ØK/INT)

- For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som økonomi og interntjenestens netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel. Enheten har 17,8 årsverk, hvorav 1 årsverk til renhold, 1,5 årsverk er knyttet opp mot skattearbeidet, og 0,5 årsverk til boligsekretær.
- Rammen skal dekke ØK/INT's virksomhet innen;
- *Post/arkiv, skanning/journalføring, IKT-ansvar, og WEB ansvar, møtesekretær, valg, innkjøpskoordinering, servicetorg, postfordeling, skatteregnskap/arbeidsgiverkontroll, årsregnskaper, elektronisk faktura behandling, lønn, eiendomsskatt, utgående fakturering, betalingsformidling, bostøtte, startlån, skjenkebevilling.*
I tillegg til kommunes regnskap fører vi regnskap, for PPT og Ishavskysten friluftsråd - Balsfjord kommunalteknikk, Balsfjord kirkelig fellesråd, Midtun boligstiftelse, samt ett legat.
- Det er store driftsutgifter som er direkte relatert til kommunens fellesutgifter innenfor flere områder, og særlig innen IKT, samt fellesutgifter innen telefoni, porto, sak/arkiv og annonsering. Utgiftene til vedlikeholdsavgift og brukerstøtte til alle kommunens forskjellige fagprogrammene er samlet i IKT budsjettet, og utgjør en stor utgiftspost.
- Den generelle satsningen på digitaliseringen av offentlig sektor er et satsningsområde som er gjengitt i regjeringens digitaliseringsprogram, og er nærmere beskrevet i kommunens IKT plan.

- Gjenbruk av eksisterende data og integrasjon mellom fagsystemene er spesielt viktig for den jobben som skal gjøres videre med hensyn til lønn, regnskap, fakturering, og vil være et område som det må satses videre på.
- Enheten er et viktig internt servicesenter for mange administrative fellesoppgaver, og vi må utvikle gode rutiner for å bli bedre på service ut mot de øvrige enhetene, samt overfor våre innbyggere. De 2 store systemene, Sak/arkiv (ePhorte), Økonomisystem (Agresso) er verktøy som benyttes av hele organisasjonen, og ePhorte er kommunens elektroniske arkiv.
- Våre innbyggere forventer raske og korrekte svar på sin henvendelse til kommunen, og det skal vi bestrebe oss for å innfri.

Effektiv saksbehandling for å holde behandlingstiden nede, fortsette å håndtere oppmålingstjenester uten innleie av konsulenter.

For 2017 har plan og forvaltning følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

Fokus på imøtekommenhet og faglig god saksbehandling, med god service ovenfor publikum.

I henhold til kommunal planstrategi skal følgende planer prioriteres i 2017:

- Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og rullering av kommuneplanens arealdel.
- Rullering av kommunedelplan for trafiksikkerhet.
- Rullering av kommuneveiplan.
- Sentrumsplan for tettstedene Storsteinnes og Nordkjosbotn, som følge av stedsutviklingsprosjektet som har pågått i 2016, samt sentrumsplan for tettstedet Mestervik.

8.4 PLAN OG FORVALTNING

For 2017 bevilger kommunestyret et beløp som plan og forvaltnings netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke plan og forvaltnings virksomhet innen arealforvaltning, plan- og byggesaksbehandling, matrikkel, kart- og oppmålingstjenester, kommunale veger, parkeringsplasser med tilhørende anlegg (belysning). Enheten består av 7 årsverk.

I og med budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

40% stilling innen enheten holdes vakant.

Med den stramme budsjettrammen må plan og forvaltning ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

8.5 HAVN

Bergneset havn skal videreføre sitt arbeid med å tilrettelegge for gode havnetjenester for de virksomheter som er bruker av terminalen ved Bergneset. Videre skal det søkes å tiltrekke seg ny aktivitet i form av brukere til terminalen.

Arbeidet med reguleringsplan forventes ferdigstilt i 2017. Utbyggingsprosjektet vil være svært viktig i kommende økonomiplanperiode.

8.6 BRANN OG REDNING

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som brann og rednings netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke brann og rednings virksomhet som fremgår av brann- og eksplosjonsvernloven av 20. Juni 2003.

Loven har som formål å verne, liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker. Samt andre uønskede hendelser.

Brann og redning utfører andre oppgaver som:

- Kommunal beredskap mot akutt forurensning.
- Utrykningsansvar til bygninger som har automatisk alarm til 110- sentralen i Tromsø.
- Støtte til ambulansetjenesten, hjemmetjenesten og nattevakter på boliger/ institusjoners ved behov.
- Tekniske alarmer fra Storsteinnes skole, Balsfjord rådhus og Storsteinnes legekantor og Moan Bad.

Brann og redning er bærebjelken i den kommunale beredskapen. Dette innebærer et spesielt ansvar i arbeidet med å forbygge og begrense uønskede hendelser.

I budsjettammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Opplæring av flere sjåførere for utrykningskjøring av tungebiler.
 - Grunnkurs for to brannkonstabler
- Med den stramme budsjettammen må brann og redning ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:
- Variasjon i utrykninger vil nødvendigvis føre til variasjon av utbetalinger til mannskap og befal.

- Ifbm innføring av det nye Nødnettet vil det bli slutt på kommunegrenser, dvs at nærmeste ressurs blir utkaldt. Noe som tilsier at Balsfjord brann og redning vil bli brukt mere over kommunegrensene.

For 2017 har brann og redning følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Verne liv, helse, og miljø mot brann og eksplosjonsulykker
- Ved brann, eksplosjon og andre ulykker, begrense skadene
- Sikkerhet for egne mannskaper er noe brannvesenet hele tiden må ha fokus på.

8.7 TROMSØREGIONENS LANDBRUKSFORVALTNING

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Tromsøregionens landbruksforvaltnings netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Tromsøregionens landbruksforvaltnings virksomhet innen;

- Næringsutvikling innenfor jord- og skogbruk
- Tilskuddsforvaltning innenfor jord og skogbruk
- Kommuneveterinærordningene
- Arealforvaltning, jordlov og konsesjonslov
- Viltforvaltning
- Forvaltning av kommunale skoger

Med den stramme budsjettammen må Tromsøregionens landbruksforvaltnings virksomhet ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Godt og effektivt servicetilbud i alle kommunene som deltar i vertskommunesamarbeidet. Her er fokus på restanser og saksbehandlingstid særdeles viktig.
- Fullføre gårdskartprosess i Karlsøy, som igjen vil gi en mere effektiv tilskuddsforvaltning.
- Fullføre planarbeid i deltakerkommunene.

For 2017 har Tromsøregionens landbruksforvaltning virksomhet følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Være en pådriver for næringsutvikling på landbruksområdet.
- Videreutvikle vertskommunesamarbeidet, ved å se på optimale løsninger for å få løst oppgavene.
- Korte ned saksbehandlingstid.
- Bedre tilgjengelighet for publikum.

For øvrig er vertskommunesamarbeidet på landbruksforvaltning godt i gang, og vil driftes videre som et samarbeid mellom Balsfjord, Tromsø og Karlsøy.

8.8 FELLESUTGIFTER SENTRALADMINISTRASJON

For 2017 bevilger kommunestyret netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel

På rammeområdet håndteres en rekke forhold; lisenser KS, personalforsikringer, lønn hovedtillitsvalgte, sentral avsetning lønnsnett (som fordeles etter hvert), bevilgningsgebyrer og kontroll, de fleste kommunale tilskudd mv.

Spesielt for 2017 er en del tilskudd foreslått å utgå. Dette er nærmere redegjort for i egen sak til kommunestyret,

som fremlegges til behandling før budsjettsaken (men i samme møte).

8.9 LAKSVATN OPPVEKSTSENTER

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Laksvatn oppvekstsenterets netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Laksvatn oppvekstsenterets virksomhet innen: Grunnskole 1.–10. klasse, SFO og barnehage.

Laksvatn oppvekstsenter vil pr 01.01.17 ha 55 elever på skolen, 9 barn på SFO og 22 barn i barnehagen fordelt på 25,5 plasser. Vi har 12.05 lærerstillinger i skolen inklusiv administrasjon, og kontormedarbeider i 50 % stilling. I tillegg har vi 2 assistenter på skolen som deler på 1,6 årsverk.

I barnehagen er det 7 ansatte med til sammen 6,2 stillinger.

SFO har 50 % stilling hvor av 20 % er SFO-leder.

I budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

-Gi alle elever et godt skoletilbud i samsvar med KL-06 og Opplæringsloven der tilpasset opplæring vil være sentral i den daglige undervisningen.

-Drive barnehagen etter de retningslinjer som er bestemt i barnehageloven og rammeplanen, slik at barna får et godt pedagogisk og tilrettelagt tilbud.

-Gi et godt SFO tilbud

-Videreføring av vedtatte lokale planer for Balsfjordskolen og Balsfjordbarnehagen

-Videreføre Oppvekstsenterets egne planer og reglement.

Med den stramme budsjettammen må Laksvatn oppvekstsenter ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Restriktiv vikarbruk
- Organisering av det daglige undervisningstilbudet, spesielt med tanke på elever med særskilte behov og hvordan klasser/grupper organiseres
- Jobbe for å trivsel og lite sykefravær hos de ansatte.

For 2017 har Laksvatn Oppvekstsenter følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon.

Skolen:

- Videreføre satsinga som vi har satt i gang med veilederkorpset.
- Bruke begrepsundervisning fra 1.-4. klasse, samt i spesialundervisning.
- Bruke data i undervisninga på alle trinn og i alle fag.
- Ha fokus på overgangen barnehage/skole.
- Hele tiden drive forebyggende arbeid som skaper trivsel for elevene og dermed unngå mobbing i skolehverdagen.

Barnehagen:

- Bruke begrepsundervisning (BU) på alle barn i barnehagen og spesielt for 5 åringene.
- Ha fokus på overgangen barnehage/skole.
- For barnehageåret 2016/17 skal vi jobbe spesielt med realfag.

skoles virksomhet innen undervisning av elever i grunnskolen, samt tilby skolefritidsordning. Undervisningstilbudet gis i henhold til gjeldende læreplaner og lokale tilpasninger. Særskilt tilrettelagt undervisning gis etter individuell opplæringslæreplan. Tjenesten er forankret i Opplæringsloven.

Nordkjosbotn skole (1.-10.) har 112 elever. Skolen har 16,75 årsverk inklusiv administrasjon og merkantil. I tillegg har vi 3,55 assistentstillinger inkl. SFO. 25 barn benytter seg av SFO- tjenesten.

I budsjettammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Gi et pedagogisk forsvarlig tilbud for samtlige elever ved skolen jmf. LK-06 og Opplæringsloven.
- Videreføring av vedtatte lokale planer for Balsfjordskolen.
- Videreføring av skolens egne planer og reglement.
- Gi et trygt og godt SFO- tilbud.

Med den stramme budsjettammen må Nordkjosbotn skole ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Organiseringen av det daglige undervisningstilbudet, spesielt med tanke på elever med særskilte behov, men også hvordan klasser/grupper organiseres.
- Være restriktiv på vikarbruk der det lar seg gjøre.

For 2017 har Nordkjosbotn skole følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Jobbe tett opp mot Veilederkorpset med fokus på utviklingsområde: motiverende og praktisk undervisning ved hjelp av digitale verktøy.
- Kontinuerlig arbeid mot mobbing. Skolen skal jobbe målrettet for et mer

8.10 NORDKJOSBOTN SKOLE

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Nordkjosbotn skoles netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Nordkjosbotn

attraktivt uteområde, samt aktivisering av elevene i friminuttene spesielt med tanke på forebygging av mobbing.

- Trivsel for alle, både elever og tilsatte. Trivselsundersøkelser høst og vår.
- Visjonen for Nordkjosbotn skole holdes i fokus:
KULTUR FOR LÆRING, ROM FOR ALLE, BLIKK FOR DEN ENKELTE

8.11 STORSTEINNES SKOLE/ SFO

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Storsteinnes skole og SFOs netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Storsteinnes skole og SFO sin virksomhet innen opplæring ved Storsteinnes skole 1-10 kl. og SFO, spesialundervisning, undervisning for fremmedspråklige. Virksomhetens oppgaver er knyttet til og forankret i Opplæringsloven. Undervisningstilbudet ved Storsteinnes skole 1-10 kl. er forankret i den gjeldende læreplan, med lokale tilpasninger og særskilt fokus på tilpasset opplæring. SFO ved skolen er et tilbud for elever i 1-4 klassetrinn.

Budsjettammen forutsetter at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Gi et pedagogisk tilbud for samtlige elever etter forskriftene om tilpasset undervisning og spesialundervisning.
- Videreføring av vedtatte lokale planer for Balsfjordskolen.
- Videreføring av skolens egne planer og reglement.
- Ungdomstrinnsatsningen vil bli videreført. Fokuset for skoleutvikling vil ligge på skolebasert kompetanseutvikling innenfor de grunnleggende ferdighetene regning

og lesing. Klasseledelse vil også ha en sentral plass i dette arbeidet.

- Intensivkurs i bruk av digitale verktøy i undervisningen, samt bruk av digitale læringsressurser, og videreføring av Feide og Fronter
- Videreføre gårdsskole som del av tilbudet i spesialundervisningen for enkeltelever
- Gi et trygt og godt SFO- tilbud.
- Det tilbys leksehjelp for 5.-10. trinn. Av erfaring ser vi at det er i disse trinnene foresatte synes lekser er vanskelig å hjelpe med.

Med den stramme budsjettammen må Storsteinnes skole, SFO og Voksenopplæring ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Vikarutgifter. Dette er en utgiftspost som kan være vanskelig å forutse størrelsen på.
- Effektivisering av ressursbruken i skolen på et generelt grunnlag.
- Arbeidet med arbeids- og læringsmiljøet på skolen.
- Forebygging av sykefravær, både kort- og langtidsfravær.

For 2017 har Storsteinnes skole og SFO følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Organisere og gjennomføre undervisningen slik at alle elevene får et godt skoletilbud i samsvar med Kunnskapsløftet (LK 06) og Opplæringsloven. Storsteinnes skole arbeider videre med organiseringen av undervisningen på skolen.
- Elevenes fysiske og psykososiale arbeidsmiljø er et viktig fokusområde. Storsteinnes skole har en del utfordringer i forhold til elevenes

psykososiale læringsmiljø. I dette arbeidet vil MOT være viktig å videreutvikle. I tillegg vil det brukes ressurser for å gjøre friminuttene bedre for elevene, spesielt på ungdomstrinnet.

- Gi et godt opplæringstilbud / innføring i norsk for våre flyktningbarn. Dette representerer også en økonomisk utfordring, da vi ikke har oversikt over det framtidige lærerbehov i forhold til disse barna.

For øvrig vil Storsteinnes skole og SFO arbeide for å være en god plass for både barn og voksne. Våre grunnverdier Trygghet, Ansvar og Respekt, TAR det enkelte individ på alvor.

Hovedmålsettingen for driften er at servicenivået skal videreutvikles og at det gis et godt kvalitativt undervisningstilbud innenfor de gjeldende budsjettammer.

VOKSENOPLÆRING

Voksenopplæringas ramme ligger budsjettmessig inn under rammeområdet Storsteinnes skole, og dekker Grunnskoleopplæring for voksne etter kapittel 4A i opplæringsloven, spesialundervisning etter kapittel 4A-2 i opplæringsloven, norskopplæring og samfunnskunnskap etter «Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere.

I og med budsjettammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Reduksjon av 80% lærerressurs
- Reduksjon av vikarbruk

Med den stramme budsjettammen må Voksenopplæringa ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

Unngå vikarbruk gjennom sammenslåing av klasser innenfor forsvarlige rammer. Tre grupper slås sammen til to grupper. Bruk av assistent i store grupper innenfor de gitte budsjettammer.

For 2017 har Voksenopplæringa følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

Opprettholde det lovpålagte tilbudet om undervisning. Videreutvikle det påbegynte samarbeidet med flyktningetjenesten og NAV. Videreutvikle systematisk arbeid med språkpraksis som språklæringsarena.

8.12 SAND SKOLE

For 2017 bevilger kommunestyret et beløp som Sand skoles netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Sand skoles virksomhet innen grunnskoleopplæringen fra 1. til 10.trinn for 106 elever, hovedsakelig inndelt i 8 elevgrupper. Enheten har 16,14 lærerårsverk i tillegg til 1,95 % administrasjonsressurs.

Kontormedarbeider er tilsatt i 50% stilling.

I tillegg 229 % stilling som assistent og 215 % stilling på renhold. For skoleåret 2016/2017 gis det ikke tilbud om SFO ved Sand skole.

Budsjettammen forutsetter at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Videreføring av vedtatte planer for skolene i Balsfjord. Det vil spesielt settes fokus på planverket «Strategi for Balsfjordskolen».

Med stram budsjettamme må Sand skole ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Elever med særskilte behov skal ivaretas på en tilfredsstillende måte. Utnytting av ressurser til elevenes beste.
- Tidlig innsats for å sikre grunnleggende ferdigheter så tidlig som mulig.
- Fokus på anti-mobbearbeid og trivselstiltak.
- Fokus på bruk av lokalmiljøet som læringsarena.

For 2017 har Sand skole følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Fokus på at kvaliteten på undervisningstilbudet opprettholdes både faglig og sosialt, og at alle elevene ved skolen får tilpasset opplæring i tråd med K-06 og andre lover og forskrifter for Grunnskolen.
- Følge opp kommunale planer og implementere skolens handlingsplan for neste planperiode.
- Fortsatt holde fokus på «uteskole» og «kultur» som praktisk tilnærming til læring.
- Arbeide med praktisk, relevant, variert og motiverende undervisning gjennom fokus på klasseledelse, motivasjon og læringsmiljø
- Ha fokus på organisasjonsutvikling på enheten. Vurdering for læring i felles kompetansehevingprosjekt.
- Delta i utviklingsarbeid gjennom Veilederkorpsset, for videreutvikling av skolen som god læringsarena.
- Videreføre arbeidet for digital kommunikasjon med foresatte: Fronter, hjemmesiden, mail, mobilskole. Videreutvikle og stimulere til godt hjem/skole samarbeid
- «MOT» skal være en naturlig del av skolens kultur og medvirke til holdningsskapende arbeid.
- Fortsatt å forbedre uteområdet for økt positiv aktivitet og godt psykososialt miljø.

8.13 MALANGSEIDET SKOLE

For 2017 bevilger kommunestyret et beløp som Malangseidet skoles netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Malangseidet skoles virksomhet innen grunnskoleopplæring for elever på 1.-7.trinn og eventuelt SFO-tilbud.

Malangseidet skole vil pr 31.12.16 gi grunnskoleopplæring for 24 elever fra 1.-7.trinn. Skolen er fådelt, og elevene er innværende skoleår organisert i tre grupper; 1.-2.trinn, 3.-4.trinn og 5.-7.trinn. Skolen gir tilbud om leksehjelp 2 timer i uka. Enheten har til sammen 6,31 årsverk. Årsverkene er fordelt over enhetsleder i 100 % administrasjonsstilling, 4 lærerstillinger, 70 % stilling som assistent og 34,2 % stilling som renholder, i tillegg til 52% eksternt finansiert assistentstilling. For skoleåret 2016/ 2017 gis det ikke tilbud om SFO ved Malangseidet skole.

Budsjetttrammen forutsetter at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Videreføring av vedtatte planer for skolene i Balsfjord.

Med utgangspunkt i budsjetttrammen og organisering som fådelt skole, må Malangseidet skole ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- At alle elever får tilpassa opplæring
- At elever med særskilte behov ivaretas på en tilfredsstillende måte i hht gjeldende lovverk.
- Minimere vikarbehov, men samtidig yte tjenester som er i henhold til regelverket.

For 2017 har Malangseidet skole følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Organisere og gjennomføre undervisningen slik at alle elevene får et godt og tilpasset skoletilbud i samsvar med Opplæringsloven og Kunnskapsløftet (K06).
- Følge opp kommunale fellesplaner og lokale planer.
- Videreutvikle organisasjonen og tjenesten gjennom deltakelse i Veilederkorpsset.
- Arbeide aktivt for et trygt og godt læringsmiljø, gjennom kontinuerlig fokus på trivselsfremmende og relasjonsskapende tiltak, elevmedvirkning og godt samarbeid mellom skole og hjem.
- Tilby leksehjelp.

8.14 FELLESUTGIFTER FOR GRUNNSKOLE OG SFO.

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som blir Fellesutgifter for grunnskolen og Sfo netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Rammeområdet er ikke en egen enhet. Her dekkes kostnader til skoleskyss for kommunens elever i grunnskolen, kjøp av tjenester fra andre kommuner. I tillegg dekkes kostnader til ekstraordinær bemanning i SFO der funksjonshemmede barn kan benytte seg av tilbudet.

Refusjoner for eventuelle skoleplasser som dekkes av andre kommuner inntektsføres ramma. I tilfeller der elever fra andre kommuner mottar full spesialundervisning, inntektsføres slike refusjoner den enkelte skole siden utgiftene til lærerressurser belastes der. I de tilfeller der disse elevene ikke er fulldekket, vil differansen mellom antall spesialundervisning og ordinær undervisningstimer tilfalle

rammeområdet.

Det er fortsatt store utgifter knyttet til skoleskyss, Sfo for barn med særskilte behov og tilskudd til private skoler grunnet vedtak om spesialundervisning.

8.15 NORDKJOSBOTN BARNEHAGE

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Nordkjosbotn barnehages netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Nordkjosbotn barnehage innen området regulert av barnehageloven. Og drive barnehagen i samsvar med lover, forskrifter, retningslinjer, kommunale planer og vedtak.

Nordkjosbotn barnehage gir primært barnehagetilbud til barnefamilier i sitt lokalmiljø, men kan også ha barn fra Laksvatn og Storsteinnes. Barnehagen ivaretar særskilt tilrettelagte tiltak for barn under skolealder. Enheten har areal til 74 plasser, og bemanning til 66 plasser.

Pr. 1.november er det tildelt 60,6 plasser fordelt på fire avdelinger. Det er 13,68 årsverk fordelt på 17 ansatte.

Med den stramme budsjettrammen må Nordkjosbotn barnehage ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Korttidsfravær, ha fokus på nærvær.
- Være restriktiv på vikarbruk, men yte tjenester som er i henhold til lover, sentrale- og lokale regelverk.

For 2017 har Nordkjosbotn barnehage følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Implementere ny Rammepplan for barnehager.
- Opprettholde et pedagogisk og tilrettelagt tilbud med god kvalitet til våre brukere, barn, foresatte og ansatte.
- Arbeide målrettet mot et mer attraktivt uteområde. Barna skal utvikle sin grovmotorikk, samt forebygge mobbing i barnehagen.
- For barnehageåret 2016/2017 er vi i prosjekt Realfag i barnehagen – Tett på realfag -. Der det er fokus på kompetanseheving hos personalet innenfor realfag og IKT.
- Fokus på HMS. Ivareta barns og ansattes behov og rettigheter.
- Arbeide med psykososialt miljø for barn og personal.

8.16 MALANGEN BARNEHAGE

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Malangens barnehages netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Malangen barnehages virksomhet innen området regulert av barnehageloven, og drive barnehagen i samsvar med lover, forskrifter, retningslinjer, kommunale planer og vedtak. Malangen barnehage er en organisasjon med 4 avdelinger spredt i ulike bygder; Meistervik, Malangseidet, Mortenhals og Hamnvåg. Avd Hamnvåg er vedtatt avviklet i 2017.

Malangen barnehage har totalt 59 plasser og 14,34 årsverk inkl administrasjon og renhold.

Fordelt pr avdeling:

	Malangs eidet	Skrållan	Mestervik	Hamnvåg
Antall plasser	18	18	23	18
Ledig 01.01.17	6	4,8	0	
Årsverk pr avd.	3,36	3,36	4,36	2,36

Avd Hamnvåg er midlertidig i drift på ubestemt tid etter 01.01.17 i henhold til tidligere vedtak.

Vi er inne i vårt 3 år som en barnehage og er i stadig utvikling i forhold til hvilke samarbeidsområder vi skal ha felles mellom avdelingene. Avdelingene skal beholde sin lokale tilpassing og egenart, samtidig som vi er i en prosess for å bli en barnehage.

Med den stramme budsjetttrammen må Malangen barnehage ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Møtevirksomhet.
- Lite administrasjonstid i avdelingene.
- Utviklingsarbeid

For 2017 har Malangen barnehage følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Opprettholde et pedagogisk og tilrettelagt tilbud med god kvalitet til våre brukere, barn, foresatte og ansatte.
- Fokus på et godt arbeidsmiljø og nærvær på arbeidsplassen.
- Kompetanseutvikling av personalet via prosjektarbeid.

8.17 MOAN BARNEHAGE

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Moan barnehages netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Moan barnehages virksomhet innen arbeidsområder som er knyttet til Barnehageloven og Rammeplanen. Barnehagen skal også ivareta særskilte behov for barn under skolepliktig alder.

Moan barnehage er en nybygd barnehage som åpnet februar 2016.

Barnehagen er en 4 avdelings barnehage med 96 plasser, for barn i alderen 0-6 år.

Dette er første driftsåret til Moan barnehage, og det er derfor uforutsigbart om sammenslåtte budsjett fra Fugelia og Storsteinnes barnehage vil holde med tanke på at bemanningen og antall barnehageplasser er økt i den nye barnehagen kontra de to gamle, men at driftspostene ikke er økt.

Med den stramme budsjetttrammen må Moan barnehage ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Momenter som kan være oversett i overføringen av to barnehager til en, i forhold til økning av barn og ansatte.
- Være bevisst på bruk av vikarer, men yte tjenester som er i henhold til regelverket.
- Vise fortsatt nøkternhet i forbindelse med innkjøp.
At barn med særskilte behov ivaretas på en tilfredsstillende måte
- Forebygge sykefravær, både kort- og langtidsfravær. Fokus på nærvær.

For 2017 har Moan barnehage følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Fortsette arbeidet med å utarbeide rutiner og prosedyrer for daglig drift slik at et kvalitativt godt tilbud opprettholdes for våre brukere.
- Opprettholde et pedagogisk og tilrettelagt tilbud med god kvalitet til våre brukere.
- Fokus på et godt arbeidsmiljø og nærvær på arbeidsplassen.
- Kompetanseutvikling av personalet via prosjektarbeid.

8.18 FELLESUTGIFTER FOR BARNEHAGE

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som blir Fellesutgifter for barnehagens netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel.

Rammeområdet er ikke en egen enhet. Her dekkes felleskostnader for kommunens barnehager som enkeltvedtak for barn med særskilte behov og friplasser for barn i barnehage. Tilskudd til private barnehager i henhold til forskrift om likeverdig behandling av private og kommunale barnehager dekkes også over ramma.

Med den stramme budsjetttrammen må man ha særlig oppmerksomhet på antall og omfang av enkeltvedtak etter Opplæringsloven som fattes, samt iverksetting av styrkingstiltak etter Barnehageloven. Endringer i sammensetning av barnegrupper gjennom året kan i henhold til forskrifta om likebehandling av kommunale og private barnehager få konsekvenser for det budsjetterte tilskuddet til private barnehager.

Det er også et økende behov for spesialpedagogiske tiltak i barnehagene.

Budsjettrammen er økt kr 1,6 mill. Av dette er kr 0,6 mill relatert til spesialpedagogiske tiltak i egne barnehager, kr 0,5 mill for tilsvarende tiltak i annen kommune, og kr 0,45 mill i tilskudd privat barnehage. Det vises for øvrig til rapportering i 2016 hvor de samme forhold gir merforbruk.

8.19 HJEMMETJENESTEN LAKSVATN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Hjemmetjenesten Laksvatn's netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Hjemmetjenesten Laksvatn's virksomhet innen; Hjemmesykepleie og praktisk bistand. Virksomheten betjener også Laksvatn eldresenter som har fellesareal / serviceareal for beboerne og de eldre i området. Virksomheten har totalt 6,83 årsverk fordelt på 13 stillingshjemler. I tillegg skal enheten samarbeide med enhetene Brann / Redning og Byggforvaltning om brannverntiltak og drift av Laksvatn eldresenter.

Med den stramme budsjettrammen må Hjemmetjenesten Laksvatn ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

Virksomheten må følge nøye med at kvaliteten på tjenestetilbudene som ytes er forsvarlige. Det vil si at lovverket følges i forhold til tjenesteyting og saksbehandling, og at ressursene fordeles riktig uavhengig av hvor tjenestemottakeren bor. Her blir det viktig å ha kontinuerlig evaluering av tjenestetilbudene. Dette gir utfordringer i

forhold til vurdering av nødvendig helsehjelp til brukeren ut fra hva tjenesteyter mener, ressurstilgang og lovverket sett opp mot brukerens medvirkning om hva de mener er nødvendig hjelp. Hjemmetjenesten må også ha sin oppmerksomhet rettet mot forebyggende helsearbeid slik at en er i forkant før store hjelpe – og pleiebehov oppstår. Dette gjøres best ved kartlegging av behov for tekniske hjelpemidler, sosialt nettverk, brukerens egne ressurser og å ha fokus på opprettholdelse av dem.

For 2017 har Hjemmetjenesten Laksvatn følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon: Målsettingen for planperioden er at dagens tjenestetilbud skal opprettholdes og utvikles. Det skal ytes gode og fleksible tilpassede tjenester ovenfor hjemmeboende hjelpe – og pleietrengende i hele virksomheten. Samhandlingsreformen og økning av eldre over 80 år krever at kompetanseheving og rekruttering må vektlegges. Kvalitetsarbeid og arbeidsmiljøet skal derfor også i 2017 stå i fokus. Enheten skal også være en god arbeidsplass der de ansatte får utfordringer og utviklingsmuligheter.

8.20 HJEMMETJENESTEN NORDKJOSBOTN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som hjemmetjenesten Nordkjosbotns netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke hjemmetjenesten Nordkjosbotns virksomhet innen; Hjemmesykepleie og praktisk bistand. Tjenesten gis i hovedsak til brukergruppen eldre, men også til yngre med pleie- og omsorgsbehov.

Enheten består av Kløverlund alderspensjonat og eldreboliger samt hjemmetjeneste til hjemmeboende. I enheten er det døgnkontinuerlige tjenester til brukere på Kløverlund. Det driftes også dagsenter for demente i enheten.

I hjemmetjenesten er det 12,03 årsverk fordelt på 17 ansatte. I enheten arbeider sykepleiere, helsefagarbeidere, assistenter og hjemmehjelper.

Med den stramme budsjetttrammen må hjemmetjenesten i Nordkjosbotn ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

At den tjeneste som gis er faglig forsvarlig og i samsvar med brukers behov for hjelp.

Videre er det fortsatt fokus på at det utøves en saksbehandling i forhold til søknader om tjenester, som resulterer i riktig hjelp i forhold til det bruker har krav på etter Lov om Helse og omsorgstjenester. Tildeling av tjenester skal skje på grunnlag av behov for tjenester, også med tanke på brukere i ytterkant av distriktet.

Med tanke på økende antall brukere i forhold til demografi, og sykehusets utskrivningspraksis, så stiller dette store krav til kompetanse hos ansatte og påvirker behov for økte tjenester. Spesielt med tanke på sykepleierkompetanse.

For 2017 har hjemmetjenesten i Nordkjosbotn følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

Å oppretthold et faglig forsvarlig tjenestetilbud til brukerne, uti fra helse og omsorgstjenesteloven. Dette gjelder med tanke på omfang, kvalitet av tjenesten og uavhengig av hvor bruker bor.

Med tanke på kravene som stilles til tjenesten vil en målsetning for 2017 være å legge til rette for fortsatt opplæring og

videreutvikling av kompetanse hos ansatte. Videre vil det være fokus på nærvær og trivsel på arbeidsplassen.

Ansatte vil være delaktig i byggeprosessen for nye omsorgsboliger. Dette gjennom deltakelse på møter og annen aktivitet som krever faglig innspill.

8.21 OMSORGSTJENESTENE MALANGEN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som omsorgsregionen Malangens netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

Omsorgsregionen Malangen består av Malangstun sykehjem og eldresenter, hjemmetjenesten, kjøkken, vaskeri og tilbud om dagopphold. Omsorgsboligene med seks beboere med tilsyn og tjenester ved behov.

Denne rammen skal dekke virksomhet innen pleie og omsorg til korttids- og langtidsbeboere i sykehjem og hjemmeboende som har behov for pleie og hjelp. Driftsbudsjettet inkluderer også kjøkkendrift med produksjon av mat til beboerne på institusjonen og middag til hjemmeboende.

Malangstun sykehjem og eldresenter består av fire avdelinger. Langtidsavdelingen med plass til 8 beboere, skjermet avdeling med plass til 6 beboere, eldresentret har 10 beboere og korttidsavdelingen har plass til 6 beboere. Enheten skal gi tjenester i tråd med gjeldende lovverk og på bakgrunn av fattet vedtak om tjeneste. Hjemmetjenesten har i gjennomsnittlig hatt 60 brukere hittil i 2016, og antallet forventes økt i 2017. Brukerne har ofte flere diagnoser som krever oppfølging og behandling. Tilbudet

om dagopphold til et antall på 10 personer videreføres også i 2017 og planlagt videre i økonomiplanperioden.

Enheten har til sammen 42,50 årsverk fordelt på 66 stillinger. Stillingsstørrelsene varierer fra 100 % ned til 6 %. Ansatte ved enheten er sykepleiere, hjelpepleiere, omsorgsarbeidere, kokk, assistenter og helsefagarbeidere. Noen har videreutdanning innen psykisk helsevern og eldreomsorg.

For å opprettholde dagens drift innenfor budsjettets rammer kreves det stor oppmerksomhet i fht nærvær og streng kontroll over bruk av ekstra personell og vikarer.

Målsetningen er å gi tjenestemottakerne et kvalitativt tjenestetilbud hvor *trygghet, omsorg og forsvarlig pleie* er grunnleggende elementer.

Samhandlingsreformen har gitt nye utfordringer og det stilles større faglige krav til tjenesten. Etterspørselen etter korttidsplasser har økt. Forskyvning av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunene vises ved at pasienter utskrives tidligere fra sykehus, samt økt bruk av poliklinisk behandling og undersøkelser. Flere yngre brukere med ulike diagnoser medfører også behov for faglig oppdatering. Balsfjord kommune har inngått avtale med UNN og Tromsø kommune i f.t. oppfølging og tilrettelegging for eldre pasienter der det er behov for samhandling og planlegging utover det ordinære.

Utfordringene for enheten ligger både på økonomiske og driftsmessige forhold. Personellressursene ved enheten kan virke knapp sett i forhold til etterspørselen av tjenester. Det kreves kompetanse hos personale for å kunne gi brukerne et forsvarlig helsetilbud, spesielt sykepleierfaglig kompetanse er nødvendig.

For å holde de økonomiske rammer må enheten ha stort fokus på økonomi og effektiv drift, men uforutsette pleieoppgaver kan oppstå. Utdanning av fagpersonell må prioriteres og legges til rette for å være kvalifisert til å møte dagens utfordringer. Dette i form av stipend og permisjon fra arbeidsplassen.

8.22 BALSFJORD BO OG SERVICESENTER

For 2017 bevilger kommunestyret et beløp som Balsfjord bo- og servicesenter 's netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Balsfjord bo- og servicesenters virksomhets aktivitet knyttet til Balsfjord sykehjem, hjemmetjenesten, hjelpemiddelservice, vaskeri og renhold, kjøkken, leiebiler og dagsenter.

På bakgrunn av prosess med reduksjon av budsjetttrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

Nedtrekk på til sammen 50 % stilling i Boavdelinga og Korttida samt 40 % vakanse i svangerskapspermisjon tilknyttet dagsenteret.

Med den stramme budsjetttrammen må Balsfjord bo- og servicesenter ha særlig oppmerksomhet på følgende områder: Riktige vederlagsberegninger, refusjon av sykelønn, fortsatt nedgang i sykefravær, bedre utnyttelse av allerede tilgjengelig kompetanse og tilstrekkelig rekruttering slik at man unngår utstrakt bruk av overtid.

For 2017 har Balsfjord bo- og servicesenter som mål for drift og tjenesteproduksjon å opprettholde og videreutvikle tjenestene. Det forutsetter at

det satses på kompetanseutvikling hos de ansatte og at det rekrutteres kompetente medarbeidere til ledige stillinger. Balsfjord bo- og servicesenter skal ta imot lærlinger, bidra til at ansatte som ønsker å ta grunnutdanning i sykepleie kan kombinere utdanning og arbeid. Det skal også legges til rette for at ansatte skal få ta videreutdanning.

Balsfjord kommune har ei aldrende befolkning og behovet for pleie og omsorg i heimen eller på sykehjem vil øke i årene som kommer. Antall yngre med demensdiagnose og antall kreftdiagnoser øker. Balsfjord bo- og servicesenter skal tilby avlastningsplasser for de som har særlig tyngende omsorgsoppgaver i heimen, korttidsplasser til de som trenger det for nødvendig helsehjelp og langtidsplasser for de som ikke kan bo heime lenger.

Fra 1.1.17 skal det opprettes KAD-seng innenfor område rus og psykiatri. Denne KAD-sengen lokaliseres til sykehjemmet som allerede drifter somatisk KAD-seng. Innleggelse i KAD-seng stiller krav til kontinuerlig tilstedeværelse av sykepleierfaglig kompetanse.

Samhandlingsreformen og raskere utskrivning fra sykehus for videre oppfølging i sykehjem eller hjemmetjeneste krever evne til rask omstilling. Pasienter som skrives ut fra sykehus har sammensatt behov for behandling og pleie. Bruken av avansert medisinskteknisk utstyr har økt. Dette medfører også et behov for tilgjengelig sykepleier i sykehjemmet til en hver tid.

Kvalitet må ha fokus og det må jobbes med forbedring der vi avdekker mangler og svakheter. Lovverket og kravet om faglig forsvarlighet må følges både i saksbehandling og tjenesteyting.

Balsfjord kommunestyre påpeker viktigheten av at de ressurser som er knyttet til Balsfjord bo- og servicesenter er for hele brukergruppen, uavhengig av geografisk tilhørighet. Det må jobbes kontinuerlig med fleksibel bruk av ressurser og kompetanse for å sikre alle brukerne faglig forsvarlig og nødvendig helsehjelp.

8.23 BOLIGTJENESTEN FUNKSJONSHEMMEDE

For år 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som blir Boligtjenesten funksjonshemmedes netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Rammen skal dekke enhetens virksomhet innen personlig hjelp og praktisk bistand for voksne personer med funksjonshemming, og avlastning til familier med funksjonshemmede barn med store omsorgs og hjelpebehov. Beboere mottar heldøgn's omsorgstilbud fra enheten, og det gis også botilbud av mer fast karakter ved avlastningen. Lovhjemmel for driften er Helse – og omsorgstjenesteloven med tilhørende forskrifter og rundskriv.

Enheten må ha særlig oppmerksomhet på å ivareta de tjenester og det ansvar en har i forhold til gjeldende lover, og samtidig ivareta personalets behov for et godt fag- og arbeidsmiljø. Likeledes å kunne gi et forsvarlig avlastningstilbud gjennom hele året til familier med multifunksjonshemmede barn.

For 2017-20 vil boligtjenesten ha et særlig fokus på lovpålagte oppgaver og om det er andre måter å organisere tjenestene på enn slik vi gjør i dag. Vi ønsker å sikre riktig kompetanse på riktig sted, vi skal ta i bruk e-læring mye mere enn vi gjør i dag,

brukeren skal være i sentrum og tjenestene vi gir skal være verdige sett opp mot brukerens behov, lover og forskrifter.

8.24 FELLESUTGIFTER HELSE OG OMSORG

For 2017 bevilger kommunestyret netto budsjetttramme iht. budsjettets talldel.

Rammene skal dekke driften av følgende (videreføring fra 2016);

- IKT- stilling omsorg.
- Saksbehandler stilling for omsorgstjenesten.
- Kjøp av omsorgstjenester for enkeltbruker av Målselv kommune.
- Kjøp av omsorgstjenester fra privat tjenesteleverandør.

50% stilling hjemmetrener (jfr hverdagsrehabilitering) settes vakant i 2017, dette på bakgrunn av at det er nødvendig med tverrfaglig samarbeid med bl.a fysioterapitjenesten for å implementere hverdagsrehabilitering. Det er ikke rom for denne oppgaven innen fysioterapitjenesten i 2017.

Budsjettpost for kjøp av tjenester fra andre er prisjustert samtidig som nye forutsetninger for tilskudd ressurskrevende tjenester er hensyntatt.

På rammeområdet er det avsatt kr 700.000 relatert til inntektstapet kommunen får dersom realøkningen på kr 50.000 i innslagspunkt blir vedtatt i stortinget.

For nye driftstiltak vises det til kapittel 7.

8.25 NAV - SOSIALTJENESTEN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som NAVs netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal ivareta kommunens oppgaver etter lov om sosiale tjenester i NAV. Loven omfatter forebyggende virksomhet, de individuelle tjenestene opplysning, råd og veiledning, økonomisk stønad, midlertidig botilbud, individuell plan og kvalifiseringsprogram.

I budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

50 % stilling integreringsarbeid. Stillingen skal bidra til å understøtte introduksjonslovens målsetning om å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet.

For 2017 har NAV Balsfjords kommunale tjenester følgende mål:

- Deltakere i det kommunale kvalifiseringsprogrammet skal fullføre og komme i arbeid eller aktivitet. Kvalifiseringsprogrammet er et av NAVs viktigste virkemiddel mot fattigdom.
- NAV Balsfjord skal kartlegge, forebygge og redusere barnefattigdom for å sikre barns velferd og inkludering i kommunen.
- NAV Balsfjord skal f.o.m. 1. januar 2017 stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk sosialhjelp. Dette vil primært gjelde stønadsmottakere som er under 30 år og som ikke har helsemessige hindringer for aktivitetsplikt.
- NAV Balsfjord skal bidra til arbeidsretting av introduksjonsprogrammet for å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet og deres økonomiske selvstendighet.

8.26 LEGE OG MILJØRETTET HELSEVERN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som lege og miljørettet helseverns netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke lege og miljørettet helseverns virksomhet innen legetjeneste til kommunens innbyggere også til de som midlertidig oppholder seg i kommunen. Fremme folkehelse og trivsel ved forebyggende helsearbeid, behandle sykdom og skade. Tjenesten skal også bidra til tverrfaglig samarbeid.

Legetjenesten ivaretar konsultasjoner og behandling, veiledning, legevaktstjeneste, øyeblikkelig hjelp, samfunnsmessige oppgaver som medisinsk faglig rådgivning, helseberedskap, miljørettet helsevern og smittevern oppgaver.

Innen budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

På rammeområdet ble det for 2016 allerede innarbeidet nytt tiltak «nødnett helse». Forutsetningen er samarbeid med Tromsø og flere Nord Troms kommuner. Det viser seg at iverksettelsen er utsatt til 2017 og det har ikke vært mulig å få oversikt over forventet kostnader for implementeringen eller hva som er gått av kostnader i 2016. Det er tatt utgangspunkt i kostnadsfordeling med pris pr innbygger. Da endelig modell og kostnadsfordelinger er uklart er også beløpet usikkert.

Ved årsskiftet er kommunen pliktig å etablere akutt døgntilbud også for brukergruppen innen rus og psykisk helse. Ett nytt tiltak som også berører legetjenesten. Det vil være føringer med hensyn til samhandling mellom kommunen og helseforetak på området psykisk helse og rus.

Mål for 2017 er å opprettholde dagens korte ventetid på kurativ behandling, samt at listepasienter kan få konsultasjon ved øyeblikkelig hjelp hos sin fastlege på dagtid.

Det skal være fokus på frisklivsarbeid i tjenesten, men på bakgrunn av forslag om vakanse i folkehelse koordinatorstillingen reduseres tilbudet. Det medfører at øvrige helsetjenester må ha større oppmerksomhet og oppfølging av frisklivsarbeidet.

Hjemmebehandling/besøk gis kun når det er særlig påkrevd for at lovens krav til forsvarlighet, det forutsettes streng prioritering. Ved økte oppgaver som kreves samhandling utenfor kontoret må fastlegene legges til rette for konsultasjoner og kontorarbeid utenom ordinær åpningstid, dette for å unngå lengre ventetid.

Legetjenesten er under kontinuerlig vurdering for økt effektiv drift og måter å løse oppgavene på i fht kommunens innbyggere. Det vil også i 2017 være redusert drift ved legekantoret i Meistervik i forbindelse med ferieavvikling, påske og andre høytider.

8.27 ERGO- OG FYSIOTERAPITJENESTEN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Ergo- og fysioterapitjenestens netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Ergo- og fysioterapitjenestens virksomhet innen arbeidsområdene ergoterapi og fysioterapi, både fastlønnede og med driftsavtale.

Ergo- og fysioterapitjenesten har 80% ergoterapeutstilling, 2 avtalehjemler for selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter og 4 fysioterapeutstillinger (hvorav en turnusfysioterapeut og en sjeffysioterapeut).

For 2017 har Ergo- og fysioterapitjenesten følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon: tilby tjenester innenfor habilitering av barn og unge, rehabilitering av voksne, behandling av nyskadede, nyopererte og terminale pasienter, samt behandling av pasienter i korttidsopphold på institusjon med behov for opptrening og tilrettelegging før overføring til eget hjem. Tjenesten skal også bistå med hjelpemiddelformidling og kartlegging i bolig- og bilsaker.

Innenfor tildelte rammer er det utfordrende å prioritere forebyggende arbeid, behandling av langtidsbeboere på sykehjem og tilbud til personer med kroniske sykdommer og behov for langvarig oppfølging, til tross for intensjonene i samhandlingsreform, folkehelseplan og rehabiliteringsplan. Dette fører til svært lang ventetid for disse gruppene og at lovverkets krav om nødvendig helsehjelp ikke oppfylles. Prioriteringene varierer etter tjenestens kapasitet til enhver tid, men er også avhengig av kommunens overordnede mål og prioriteringer.

Denne rammen skal dekke helsesøster- og jordmortjenestens virksomhet innen; svangerskapsomsorg, sped- og småbarnskonsultasjoner, skolehelse-tjeneste, flyktninghelsetjeneste, samt vaksinerings mot sesonginfluensa til risikogruppene og reisevaksinasjon.

Tjenesten har tilsammen 4,40 årsverk bestående av jordmor, helsesøstre og helsesekretær. Kontorsted er på Storsteinnes, samt kontordager på Meistervik og Laksvatn. Tjenesten har i tillegg faste dager på skolene i kommunen, inkludert videregående skole og folkehøgskole.

For 2017 har helsesøster- og jordmortjenesten følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon: Å opprettholde tilbudene innenfor svangerskapsomsorgen, helsestasjons- og skolehelse-tjenesten og flyktninghelsetjenesten jfr. lover, forskrifter, veiledere og retningslinjer for tjenesten. Tjenesten vil i tillegg ha fokus på godt samarbeid med skolene og andre tjenester, for best mulig helsetjeneste til gravide, barn, unge og deres familier.

Tjenesten vil i 2017 i samarbeid med andre tjenester ha fokus på bedre tverrfaglig innsats, spesielt i forhold til vansker knyttet til psykisk helse, rusmidler og vold i nære relasjoner. Helsesøster- og jordmortjenesten vil også være delaktige innenfor landsomfattende HPV-vaksinerings til jenter født mellom 1991-1996 (2016-2019).

8.28 HELSESØSTER/ JORDMORTJENESTEN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som helsesøster- og jordmortjenesten netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel.

8.29 PSYKISK HELSE, RUS OG REHABILITERING

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som er Psykisk helse, Rus og ReHabilitering netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke enhetens virksomhet innen; innen psykisk helse, rus og funksjonshemninger. Tjenestene gis etter lov om helse og omsorgstjenester i kommunen, hvor ansvarsområdet dekker hele kommunen.

I budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

Psykisk helsearbeid og oppfølging som følge av rusavhengighet til barn, unge og voksne. Dette omfatter kartlegging, oppfølging og evaluering av tiltak, samt samarbeid med andre fagtjenester og spesialisthelsetjenesten. Ivaretar og koordinerer psykososial oppfølging ved akutte hendelser og kriser. Ambulant psykiatrisk miljøarbeidertjeneste på dagtid med praktisk bistand/daglige gjøremål til brukere med store hjelpe- og omsorgsbehov, inklusiv heldøgns tjenester i Petersborgveien bofellesskap.

Det ivaretas saksbehandling for privat avlastning, støttekontakt/fritidsassistent, brukerstyrt personlig assistent, miljøarbeid, omsorgslønn, transporttjenestekort, og ledsagerbevis. Enheten er koordinerende enhet og "kommunens adresse" for rehabilitering og koordinerer /utarbeider og veileder ift individuelle planer.

Sandbukt aktivitetssenter med aktivisering, sosiale tiltak og arbeidstrening til personer med psykiske lidelser og funksjonshemminger. Tirsdagsklubben gir sosialt tilbud til personer med utviklingshemming en kveld i uka.

BULA- huset (Balsfjord ungdom leder an) er forebyggende tiltak/møteplass med aktiviteter til ungdom.

I 2017 er "BRY-DÆ"-forestilling og arbeid med MOT –programmet i ungdomskolene utredet som kortsiktige tiltak som vil kunne berøres av nedtrekk med kortsiktige tiltak. Viser til vedlagte vedlegg med de ulike tiltak.

Med stramme budsjettrammen må enheten ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

Prosjekter innen boligsosial og rusfaglig arbeid videreføres med prosjektmidler i 2017 og avklares erfaringer og tiltak utover 2017. Det vurderes et begrenset kjøp av tiltak innen grønt omsorg/arbeid.

Antall leiebiler er begrenset, slik at det også er behov for noe bruk av private biler i tjenesten.

Det må fokuseres på tilstedeværelse på jobb, og trivselstiltak i enheten, for å holde sykefraværet så lavt som mulig.

Det er ikke handlingsrom for å imøtekomme nye brukere med større hjelpebehov, eller ivareta utvidede hjelpebehov utover det som er lagt inn i budsjettet. Det er utredet flere midlertidige tiltak som berøres av nedtrekk i 2017, blant annet BRY DÆ og MOT- programmet som vil kunne utgå som forebyggende arbeid. Det vil bli mindre ressurser til individrettete trening for unge til dagliglivets gjøremål og aktiviteter, både innen funksjonshemmede og rus- og psykiatrifaglig arbeid.

For 2017 har Psykiatri og ReHabilitering følgende mål :

Bistå med behandling, omsorg og aktivitetstiltak til personer med psykiske lidelser, rusavhengige, eller er funksjonshemmede. Legge til rette for

meningsfulle gruppeaktiviteter til målgruppene som gir mestring, utvikling og livsglede.

Prioritere oppfølging til risikoutsatte barn og unge, og annet forebyggende arbeid innen økonomiske rammer.

8.30 BARNEVERNSTJENESTEN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som barneverntjenestens netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. I tillegg skal barnevernet bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår.

Ansvar og arbeidsoppgavene til barneverntjenesten er regulert i barnevernloven med forskrifter. Loven gjelder for alle barn fra 0–18 år som oppholder seg i kommunen. Ungdom som er under et tiltak kan, før fylte 18 år, samtykke i ettervern. Da kan iverksatte tiltak opprettholdes eller erstattes av andre tiltak inntil ungdommen fyller 23 år.

Barneverntjenestens ansvar og arbeid består i hovedsak av å gi råd og veiledning til foreldre og barn som er i en vanskelig situasjon, gi hjelpe- og støttetiltak i hjemmet, ivareta barn som har behov for et omsorgstilbud utenfor hjemmet og samarbeide med andre offentlige instanser for å ivareta barn og unges interesser. Barneverntjenesten har et lovmessig ansvar å drive forebyggende virksomhet og sørge for å iverksette tiltak tidlig slik at varige problemer unngås.

Barneverntjenesten har kontorsted på Storsteinnes. Tjenesten har 6 årsverk

hvorav tre er opprettet på bakgrunn av øremerkede midler over statsbudsjettet, disse videreføres også i 2017.

Innenfor budsjetttrammen må barneverntjenesten ha særlig oppmerksomhet på følgende områder: Komme tidlig inn med tiltak der det er nødvendig og til barnets beste. Barneverntjenesten merket et stabilt høyt antall alvorlige meldte bekymrings saker, derfor vurderes det forebyggende arbeidet som særdeles viktig. Det er viktig med nær dialog med administrativ og politisk ledelse i kommunen slik at en sikrer informasjon vedrørende kostnadskrevende og kompliserte tiltak.

For 2017 har barneverntjenesten følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon: Gjennom tidlig intervensjon ivareta barn og unge i et forebyggende perspektiv for å oppfylle kommunens lovmessige plikt i hht. Lov om barneverntjenester. Tjenesten vil ha fokus på å informere kommunens innbyggere om hvordan barneverntjenesten jobber, samt tverrfaglig samarbeid med tjenester som arbeider med barn og unge.

For øvrig må barneverntjenesten i 2017 ha fokus på kompetansehevende tiltak hos ansatte. Dette med bakgrunn i forslag til oppgaveendringer mellom kommunalt nivå og Bufetat.

8.31 FLYKTNINGER

For budsjett år 2017 er det utarbeidet ett budsjett som skal dekke flyktningetjenestens driftsbudsjett jf. talldelen i økonomiplanen.

Denne rammen skal dekke tjenestens virksomhet innen; Programveiledning, bosetting og integrering. Tjenesten skal i 2017 gi tilbud til flyktninger som er bosatt i 2015,2016 og forberede og følge opp bosetting i tråd med vedtak for videre bosetting. Tjenestetilbudet er bistand og hjelp med samtlige praktiske gjøremål ved bosetting, herunder å bidra og legge til rette for å etablere gode samarbeidsformer for ett tverrfaglig arbeid. I og med at kommunen har bosatt mange barn og unge er skole, barnehage og ulike helsetjenester viktige samarbeidsparter. Dette i tillegg til NAV.

I økonomiplanen videreføres utgiftsdekning til 20 % helsesøster stilling. Det er lagt inn 50% stillingsressurs til NAV i budsjettet for 2017. I tillegg dekker integreringstilskuddet 27,5% stilling i NAV jmf. K 130/15. For flyktningetjenesten er det i økonomiplanen 50 % biveileder-/hjemmekonsulentstilling, 50 % flyktningkonsulentstilling samt 100% fagleder flyktningetjeneste.

Det er budsjettert med 9,3 mill i utgift og kr 9,3 mill i inntekt slik at nettorammen går i null. Inntektssiden er basert både på integreringstilskudd for allerede bosatte flyktninger, samt tilskudd dersom man bosetter 10 voksne flyktninger i 2017. På utgiftssiden er det budsjettert inn kjente utgifter og/eller påregnelige utgifter, deretter avstemt mot inntektssiden på budsjettpost for uforutsett. Dersom bosettingen bli ihht planen, og det ikke kommer vesentlige uforutsette utgifter, vil det sannsynligvis bli et «overskudd» også i 2017. Årsak til mulig overskudd i 2017 er

dels at utgiftene ved bosetting av 10 flyktninger i 2017 gir inntekter, men sannsynligvis ikke utgifter på samme nivå, og dels at utgiftene til de allerede bosatte sannsynligvis ikke vil tilsvare tilskuddet for disse (man får integreringstilskudd over 5 år).

8.32 FELLESOMRÅDE HELSE OG BARNEVERN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som fellesområde helse og barneverntjenestens netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Rammen skal dekke utgifter til enhetsleder og merkantil ansatt for enheten samt folkehelsekoordinator. Merkantil stillingsressurs fordeles på tre enheter.

For 2017 har fellesområde for helse og barnevern følgende mål for sin drift- og tjenesteproduksjon:

Stort fokus på økonomistyring, koordinering og utvikling av tjenesten innenfor helse og barnevern, samarbeid på tvers av tjenester og samhandlingsreformen. Enheten merker utfordringene kommunen har som følge av den demografiske utviklingen. Det er derfor viktig å se på muligheter innenfor eksisterende tjenestetilbud.

Fast ansatt folkehelsekoordinator har permisjon til juni 2018. Stillingen holdes for tiden vakant som følge av kommunens økonomiske situasjon.

8.33 BALSFJORD FOLKEBIBLIOTEK

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Folkebiblioteks netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke bibliotekets virksomhet innen: Utlån av bøker og medier, fjernlån, forvaltning av dokumentsamlinga, nettkatalog (Micromarc), ulike arrangementer, samarbeid med fylkesbiblioteket og andre bibliotek.

Biblioteket har 100 % stilling og 18 % renhold.

Med den stramme budsjettrammen må Balsfjord Folkebibliotek ha særlig oppmerksomhet på å fortsette å øke utlåns- og besøkstallene, da biblioteket flere år på rad har kommet meget svakt ut på statistikker.

For 2017 har Balsfjord Folkebibliotek følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Overordnet mål: å drive i samsvar med Lov om folkebibliotek av 20.12.85 nr. 108.
- Å øke utlåns- og bruksstatistikk med økt aktivitet.
- Videreutvikle med nye aktiviteter rettet mot publikum.
- Avtalefestet samarbeid med grunnskolebibliotekene og Hamnvåg montessoriskole.

Denne rammen skal dekke Kulturskolens virksomhet innen undervisning til barn og voksne i kommunen.

Kulturskolen har i dag 3,64 stilling fordelt på 5 personer.

Kulturskolen gir i dag tilbud til ca. 150 elever fra hele kommunen i tillegg til to voksenkor og et korps.

Med den stramme budsjettrammen må Kulturskolen ha særlig oppmerksomhet på å holde elevmassen på en størrelse som ikke medfører overforbruk.

For 2017 har Kulturskolen følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Videreføre kulturskoletilbudet der det er i dag.
- Se på mulighetene for å utvide med nye tilbud.
- Selge tjenester til kor og korps.
- Videreføre/-utvikle følgende tiltak: HelgeSeminar, Ungdommens KulturMønstring, Turné, Høst- og vårkonsserter og Vårens Vakreste MusikkEventyr.
- Utvikle nye fremføringsarenaer.
- Videreutvikle samarbeidet med Lyngen og Storfjord om talentsatsning.
- Samarbeide med andre instanser som arbeider med og for barn og unge.
- Videreutvikle arbeidet med Den Kulturelle skolesekken.

8.34 BALSFJORD KULTURSKOLE

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Kulturskolens netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

8.35 BYGGFORVALTNINGEN

For 2017 bevilger kommunestyret ett beløp som Bygg forvaltningens netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Bygg forvaltningens virksomhet innen; forvaltning, drift, av kommunale tjenestebygg og boliger, samt ansvar for å bistå brukerne ved behov. Bygg forvaltningens primæroppgaver er ivaretagelse av kommunale verdier knyttet til bygningene og drifte bygningsmassen slik at de ansatte kan yte tiltenkt service til kommunens befolkning.

Med den stramme budsjetttrammen må bygg forvaltning ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Strømforbruk og prisutvikling energi
- Vedlikeholdskostnader.
- Kostnadskontroll med prosjekter og gjennomføringsansvar for påbegynte prosjekt.

For 2017 har bygg forvaltningen følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Fortsette å utvikle god samhandling og samarbeid med tjenestelederne.

- Fortsatt handtere et stort etterslep på vedlikehold av bygningsmassen.
- Forvaltning: Å ivareta eiendomsinformasjon og eiendomsøkonomi, herunder bidra til implementering av vedtatt eiendomsstrategi for kommunen.
- Drift: Å sørge for at funksjonen til eiendommen opprettholdes, slik at brukerne kan drive primærtjeneste.
- Vedlikehold: Å sørge for at eiendommen opprettholder sin tekniske standard.
- Utvikling: Å endre eiendommens standard som følge av endrede behov hos eier/bruker, og sørge for at eiendommen er i samsvar med lover og forskrifter.

For øvrig: Enhetens største utfordringer ligger i å handtere et svært stort etterslep på vedlikehold for kommunale bygg med minimal vedlikeholds ramme. En stadig større utgiftspost innen bygningsdrift er energikostnader, aldrende bygningsmasse samt utdatert fastmontert driftsmateriell. Manglende grunndokumentasjon på kommunale bygg er en stor utfordring, samt kapasiteten til prosjektoppfølgning og ledelse

9 OVERSIKT OVER NEDTREKK 15,0 MILL I 2018-2020

Innsparingsmål på kr 15,0 mill er for årene 2018-2020 er fordelt på rammeområdene andelsmessig likt ut fra nettoramme i budsjett 2017, jfr kolonne A i tabell nedenfor (iht rådmannens forslag). Unntak er ramme 15 Havn som er holdt utenfor pga selvkostområde, jfr kolonne F.

Dette fordelingsgrunnlaget fremgår av kolonne G i tabellen (tilsvarende kolonne A korrigert for kolonne F). Fordelingen pr rammeområde fremgår deretter av kolonne H.

Driftsrammene for årene 2018-2020 ETTER dette nedtrekket fremgår av kolonne L – N, som for øvrig også samsvarer med oversikten i kapittel 1.2.

(alle tall i 1000 kr)	Økonomiplan (før saldering 15,0 mill)				Utenom fordeling	Fordelingsgrunnlag G=A-F	For-deling -15 000 H	% av 2017 J=H/A	Økonomiplan (etter saldering 15,0 mill)				
	Budsjett 2017 A	2018 B	2019 C	2020 D					Budsjett 2017 K=A-H	2018 L=B-H	2019 M=C-H	2020 N=D-H	
Rammeområde					F								
1 Politisk Styrings-/folkev.organer	3 181	2 841	3 181	2 841		3 181	-135	-4,2 %	3 181	2 706	3 046	2 706	
11 Rådmannen m stab	7 247	7 315	7 315	7 315		7 247	-307	-4,2 %	7 247	7 008	7 008	7 008	
13 Økonomi og interntjenesten	13 834	14 279	14 279	14 279		13 834	-587	-4,2 %	13 834	13 692	13 692	13 692	
14 Plan og forvaltning	11 057	11 133	11 133	11 133		11 057	-469	-4,2 %	11 057	10 664	10 664	10 664	
15 Havn	-561	-972	-1 319	-1 311	561	0	0	0,0 %	-561	-972	-1 319	-1 311	
16 Brann og redning	4 156	4 098	4 125	4 152		4 156	-176	-4,2 %	4 156	3 922	3 949	3 976	
17 Landbruk	2 589	2 666	2 666	2 666		2 589	-110	-4,2 %	2 589	2 556	2 556	2 556	
18 Næringsarbeide	881	881	881	881		881	-37	-4,2 %	881	844	844	844	
19 Fellesutgifter sentraladm	18 470	19 443	19 443	19 443		18 470	-783	-4,2 %	18 470	18 660	18 660	18 660	
20 Laksvatn Oppvekstsenter	13 196	13 591	13 591	13 591		13 196	-560	-4,2 %	13 196	13 031	13 031	13 031	
21 Nordkjosbotn skole og SFO	14 063	14 122	14 122	14 122		14 063	-597	-4,2 %	14 063	13 525	13 525	13 525	
22 Storsteinnes skole, SFO	27 703	27 962	27 962	27 962		27 703	-1175	-4,2 %	27 703	26 787	26 787	26 787	
23 Sand skole	14 915	14 915	14 915	14 915		14 915	-633	-4,2 %	14 915	14 282	14 282	14 282	
24 Malangseidet skole og SFO	3 894	3 901	3 901	3 901		3 894	-165	-4,2 %	3 894	3 736	3 736	3 736	
29 Fellesutg. skole, SFO og voksenop	5 456	5 762	5 737	5 702		5 456	-231	-4,2 %	5 456	5 531	5 506	5 471	
31 Nordkjosbotn barnehage	5 882	5 904	5 904	5 904		5 882	-250	-4,2 %	5 882	5 654	5 654	5 654	
36 Malangen barnehage	7 418	7 440	7 440	7 440		7 418	-315	-4,2 %	7 418	7 125	7 125	7 125	
37 Moan barnehage	7 814	7 836	7 836	7 836		7 814	-331	-4,2 %	7 814	7 505	7 505	7 505	
39 Fellesutgifter barnehager	10 470	10 600	10 600	10 600		10 470	-444	-4,2 %	10 470	10 156	10 156	10 156	
41 Hjemmetjenesten Laksvatn	4 433	4 433	4 433	4 433		4 433	-188	-4,2 %	4 433	4 245	4 245	4 245	
42 Hjemmetjenesten Nordkjosbotn	8 070	8 070	8 070	8 070		8 070	-342	-4,2 %	8 070	7 728	7 728	7 728	
50 Omsorgstjen Malangen	25 073	25 073	25 073	25 073		25 073	-1064	-4,2 %	25 073	24 009	24 009	24 009	
51 Balsfjord bo- og servicesenter	50 068	50 467	50 467	50 467		50 068	-2124	-4,2 %	50 068	48 343	48 343	48 343	
52 Boligtjenesten funksjonshemmede	21 520	21 933	22 045	22 045		21 520	-913	-4,2 %	21 520	21 020	21 132	21 132	
59 Felles helse og omsorg	9 968	10 234	10 234	10 234		9 968	-423	-4,2 %	9 968	9 811	9 811	9 811	
60 NAV Sosial	4 818	4 818	4 818	4 818		4 818	-204	-4,2 %	4 818	4 614	4 614	4 614	
61 Lege og miljørettet helsevern	10 006	10 006	10 006	10 006		10 006	-424	-4,2 %	10 006	9 582	9 582	9 582	
62 Ergo- og fysioterapitjenesten	2 570	2 570	2 570	2 570		2 570	-109	-4,2 %	2 570	2 461	2 461	2 461	
63 Helsespørstjenesten	2 621	2 621	2 621	2 621		2 621	-111	-4,2 %	2 621	2 510	2 510	2 510	
64 Psykiatri og rehabilitering	17 750	18 455	18 455	18 455		17 750	-753	-4,2 %	17 750	17 702	17 702	17 702	
65 Barnevern	10 362	10 312	10 312	10 312		10 362	-440	-4,2 %	10 362	9 872	9 872	9 872	
66 Flyktninger	0	0	0	0		0	0	-	0	0	0	0	
69 Fellesutgifter helse	1 306	1 571	1 571	1 571		1 306	-55	-4,2 %	1 306	1 516	1 516	1 516	
70 Folkebibliotek	707	707	707	707		707	-30	-4,2 %	707	677	677	677	
71 Kulturskolen	1 755	1 782	1 782	1 782		1 755	-74	-4,2 %	1 755	1 708	1 708	1 708	
80 Byggeforvaltning	10 361	10 381	10 391	10 391		10 361	-440	-4,2 %	10 361	9 941	9 951	9 951	
Sum	353 054	357 150	357 266	356 927	561	353 615	-15 000	-4,2 %	353 054	342 150	342 266	341 927	